

Практическо ръководство на EASO: Условия за предоставяне на международна закрила

*Серия практически ръководства
на EASO*

2018 г.

Нито EASO нито което и да е лице, действащо от името на EASO носят отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2019 г.

© Европейски съюз, 2019 г.

Възпроизвеждането е разрешено, при условие че се посочи източникът.

За използването или възпроизвеждането на снимки или други материали, за които Европейският съюз не е носител на авторското право, трябва да се иска разрешение направо от носителите на това право.

Print ISBN 978-92-9476-140-8 doi:10.2847/316068 BZ-02-18-902-BG-C
PDF ISBN 978-92-9476-108-8 doi:10.2847/81511 BZ-02-18-902-BG-N

Практическо ръководство на EASO: Условия за предоставяне на международна закрила

*Серия практически ръководства
на EASO*

2018 г.

Съдържание

Съкращения и полезни връзки	5
Въведение в практическото ръководство относно условията за предоставяне на международна закрила	5
КОНТРОЛНИ СПИСЪЦИ	7
НАСОКИ	10
Общи принципи	11
Правна рамка: Женевска конвенция и Директива за признаването	11
Лично положение	12
Процес на вземане на решения	12
„Извън държавата на произход“: индивидуално и териториално приложно поле	13
Гражданин на трета държава	13
Лице без гражданство	13
Важността на определянето на държавата на произход	14
Извън държавата на произход	15
Статут на бежанец: основателни опасения от преследване	16
Преследване.....	16
1. Достатъчно тежко нарушение на правата на човека ли е действието, изразено под една от следните форми?	17
2. Представлява ли действието нарушение на неотменимо право на човека или достатъчно тежко нарушение на друго основно такова?	19
3. Може ли отношението да се счита за съвкупност от различни мерки, последиците от които биха засегнали кандидата по сходен начин?	20
Основателни опасения	20
Статут на бежанец: мотиви за преследване	22
Раса	22
Религия	22
Националност	23
Принадлежност към определена социална група	23
Общи характеристики	24
Възприемане за различна идентичност.....	24
Политически възгледи	25
Връзка/„поради причини, свързани със“	26
Субсидиарна закрила	27
Реална опасност.....	27
Тежки посегателства	27
Смъртно наказание или екзекуция	27
Изтезание или нечовешко или унизително отношение, или наказание	28
Изтезание	29
Нечовешко или унизително отношение или наказание.....	29
Тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт	30
Международен или вътрешен въоръжен конфликт.....	30
Цивилен статут.....	31
Безогледно насилие	31
Тежки и лични заплахи.....	32
Живот или личност	33
Връзка (поради причини, свързани със)	33
Необходимост от международна закрила, която възниква на място (sur place)	34

Субекти на преследвания или на тежки посегателства	35
Закрила в държавата на произход	36
Субекти на закрила	36
Качество на закрилата.....	38
Ефективност	38
Постоянен характер	38
Достъпност	38
Алтернатива на държавната закрила	39
Безопасност в част от държавата на произход	39
Достъп до част от държавата на произход	40
Основателност на очакванията кандидатът да се установи в част от държавата на произход	40
Нежелание за възползване от закрила от държавата на произход	41
ДИАГРАМИ	42
ПОЗОВАВАНИЯ	50
Полезни връзки.....	51
Други източници	51
Правни позовавания и съответна съдебна практика	51
Общи принципи	51
Индивидуално и териториално приложно поле	52
Статут на бежанец: основателни опасения от преследване.....	52
Мотиви за преследване: раса.....	53
Мотиви за преследване: религия	54
Мотиви за преследване: гражданство	54
Мотиви за преследване: принадлежност към определена социална група	54
Мотиви за преследване: политически възгледи	55
Връзка (поради причини, свързани със).....	55
Субсидиарна закрила: реална опасност от тежки посегателства.....	55
Субсидиарна закрила: смъртно наказание или екзекуция	56
Субсидиарна закрила: изтезания или нехуманно или унизително отношение или наказание.....	56
Субсидиарна закрила: тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт.....	57
Необходимост от международна закрила, която възниква на място (sur place).....	57
Субекти на преследвания или на тежки посегателства.....	57
Субекти на закрила и качество на закрила	58
Алтернатива на държавната закрила	58

Съкращения и полезни връзки

- ✓ **Директива относно процедурата за статут на бежанец** – Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила
- ✓ **Съд на ЕС** – Съд на Европейския съюз
- ✓ **ЕКПЧ** – Европейска конвенция за защита на правата на човека
- ✓ **ЕСПЧ** – Европейски съд по правата на човека
- ✓ **Женевска конвенция** – Женевска конвенция от 1951 г. и нейният протокол от 1967 г. относно статута на бежанците
- ✓ **МС** – Международен съд
- ✓ **Директива за признаването** – Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила

Въведение в практическото ръководство относно условията за предоставяне на международна закрила

Защо е създадено настоящото практическо ръководство? „Практическо ръководство на EASO: Условия за предоставяне на международна закрила“ е замислено като практически инструмент, който да подпомага всекидневната работа на служителите в областта на убежището в Европейския съюз и отвъд неговите граници.

Целта на практическото ръководство е да подпомага индивидуалното, обективното и безпристрастното проучване на всяка молба за предоставяне на международна закрила, като се прилагат едни и същи правни критерии и общи стандарти при определяне на лицата, отговарящи на условията за предоставяне на международна закрила.

Отправните точки за настоящото ръководство са правните разпоредби на Женевската конвенция от 1951 г. и Директивата за признаването (Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила). Ръководството доразвива и превежда тези законови изисквания под формата на насоки за специалистите.

Какъв е обхватът на настоящото практическо ръководство? Настоящото ръководство акцентира върху въпроса кой отговаря на условията за предоставяне на международна закрила въз основа както на статута на бежанец, така и на субсидиарната закрила. Терминът „определяне“ се предпочита за съгласуваност с терминологията, използвана в Директивата за признаването. Той се разбира като еквивалентен на термини като например „допустимост“ и „включване“, използвани в други разработки на EASO в тази област.

Ръководството е разработено в контекста на текущи преговори по предложението Регламент за признаването. Съдържанието му обаче е въз основа на и свързано с разпоредбите на настоящата Директива за признаването. Потребителите трябва да го четат винаги във връзка със съответните разпоредби на съответните действащи правни инструменти и да бъдат информирани за тях.

Ръководството разглежда законовите изисквания за условията за предоставяне на международна закрила и не разглежда въпроси, свързани с фактически анализ и оценка. За ръководство по тези въпроси потребителите следва да разгледат „Практическо ръководство на EASO: Лично интервю“, и по-специално „Практическо ръководство на EASO: Оценка на доказателства“.

Освен това, въпросът за изключването на лицата, за които е установено, че не отговарят на условията за предоставяне на международна закрила, попада извън приложното поле на настоящото практическо ръководство.

Водещи насоки в тази връзка са поместени в „Практическо ръководство на EASO: Изключване“. Изключването и закрилата по силата на статута на бежанец съгласно член 1Г от Женевската конвенция и член 12, параграф 1 от Директивата за признаването също не са разгледани подробно в рамките на настоящото ръководство.

Кой следва да използва практическото ръководство? Настоящото ръководство е предназначено на първо място за служители в областта на убежището, служители, провеждащи интервюта и лицата, отговорни за вземането на решения в националните отговорни органи. Освен това, ръководството би могло да бъде полезен инструмент за политици, служители по качеството и юридическите съветници, както и за всеки, който се интересува от темата относно условията за предоставяне на международна закрила в контекста на ЕС.

Практическото ръководство има за цел да отговори на нуждите на служителите в областта на убежището, притежаващи различна степен на експертни познания: от новопостъпилите служители до служителите с дългогодишен опит. Неговите нива и съдържание могат да се използват по различен начин в зависимост от нуждите на потребителите.

Как следва да се използва настоящото практическо ръководство? Практическото ръководство е структурирано на четири нива, които могат да се използват независимо или като взаимосвързани.

Освен предоставянето на структурирани насоки, настоящото практическо ръководство може да се разглежда като инструмент за самооценка. То може да се използва и като инструмент за качествен контрол и/или наставничество.

Как е създадено практическото ръководство? Настоящото ръководство е създадено от експерти от държавите от ЕС+ с активен принос от страна на Европейската комисия и Върховния комисариат за бежанците на Организацията на обединените нации (ВКБООН). Разработката му е осъществена със съдействието и координацията от страна на EASO. Преди окончателното завършване на ръководството по него бяха проведени консултации с всички държави от ЕС+.

Каква е връзката между настоящото практическо ръководство и националното законодателство и практика? Ръководството е незадължителен инструмент за сближаване на практиката, който отразява общите стандарти и включва полета за вписване на националните различия в законодателството, насоките и практиката.

Всеки национален орган може да включи съответни нормативни актове и насоки в предназначенията за това места в текста на практическото ръководство, с оглед да предостави на своите служители в областта на убежището указания „на едно място“ във връзка с условията за предоставяне на международна закрила.

Каква е връзката между настоящото практическо ръководство и други инструменти на EASO за подкрепа? Мисията на EASO е да подкрепя държавите членки посредством, наред с другото, обучение, общо качество и обща информация за държавата на произход. Както и всички инструменти на EASO за подкрепа, настоящото „Практическо ръководство: Условия за предоставяне на международна закрила“ е въз основа на стандартите на Общата европейска система за убежище (ОЕСУ). То е изготвено в същата рамка и следва да се разглежда като допълнение към другите налични инструменти на EASO. Особено внимание беше отделено на съгласуваността на ръководството със споменатите инструменти, и по-специално с тематично свързаните модули „Включване“ и „Изключване“ от учебната програма на EASO. Директивата [Условия за предоставяне на международна закрила \(Директива 2011/95/ЕС\)](#) – правен анализ (изготвен от [Международната асоциация на съдиите по бежанско право \(IARLJ\)](#) – Европа по поръчка на EASO) също беше ценен източник при разработването на настоящия инструмент.

Настоящото практическо ръководство е разработено в съответствие с матрицата на EASO за оценка на качеството и следва да се използва във връзка с други налични практически инструменти: <https://www.easo.europa.eu/practical-tools>.

КОНТРОЛНИ СПИСЪЦИ

- ▶ *практическо напомняне за тези, които вече са запознати с темата относно условията за предоставяне на международна закрила*
- ▶ *използвайте интернет връзките за получаване на допълнителни насоки по конкретна тема*

Общи принципи

- Прилагайте правните разпоредби към приетите съществени факти и резултатите от оценката на опасността.
- Запомнете, че винаги трябва да се проверяват първо условията за предоставянето на статут на бежанец.
- Запомнете, че необходимостта от закрила може да възникне и на място.
- Проучвайте поотделно обективно и безпристрастно всеки случай.

„Извън държавата на произход“: индивидуално и териториално приложно поле

- Определете държавата на произход или държавата, в която кандидатът е пребивавал обичайно преди.

Статут на бежанец: основателни опасения от преследване**Преследване**

Преценете дали конкретно отношение би означавало преследване като разгледате следното:

- Достатъчно тежко нарушение на правата на човека ли е действието под формите, посочени, наред с другото, в член 9, параграф 2 от Директивата за признаването?
- Представява ли действието нарушение на неотменимо право на човека или достатъчно тежко нарушение на друго основно такова?
- Може ли отношението да се счита за съвкупност от различни мерки, последиците от които биха засегнали кандидата по сходен начин?

Основателни опасения

- Преценете дали кандидатът изпитва основателни опасения:
 - Разгледайте всички приети съществени факти и установете въз основа на тях дали в миналото е имало преследване или заплахи.
 - Ако е приложимо съгласно националната практика, преценете дали преследването в миналото е било толкова жестоко, че посегателствата, макар и да не се повтарят, могат да се считат за непрекъснати.
 - Извършете анализ дали е достигнат прагът на „основателните (опасения)“ (разумна степен на вероятност).

Статут на бежанец: мотиви за преследване

Проучете дали преследването, от което изпитва опасения кандидатът, е свързано с една от следните (действителни или условни) причини:

☐ раса	<ul style="list-style-type: none"> ▪ цвят ▪ родство ▪ принадлежност към определена етническа група
☐ религия	<ul style="list-style-type: none"> ▪ теистични, нетеистични и атеистични възгледи ▪ участие или неучастие в официално поклонение насаме или на обществено място, самостоятелно или заедно с други ▪ участие или неучастие в други религиозни действия или изразяване на възгледи ▪ участие или неучастие в лични или общностни прояви въз основа на или по задължение във връзка с религиозни възгледи
☐ националност	<ul style="list-style-type: none"> ▪ гражданство или липса на такова ▪ културна идентичност ▪ етническа идентичност ▪ езикова идентичност ▪ общ географски или политически произход ▪ връзки с населението на друга държава

Статут на бежанец: мотиви за преследване

☐ принадлежност към определена социална група	▪ споделяне или възприемане като споделяне на общи характеристики, както и ▪ притежание или възприемане като притежание на различна идентичност
☐ политически възгледи	▪ възгледи, идеи или убеждения по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване, както и с техните политики и методи, независимо дали тези възгледи, идеи или убеждения са били изразени или не в действия от страна на кандидата
- Уверете се, че е налице връзка между (действителната или условната) характеристика и опасенията от преследване.

Субсидиарна закрила

Реална опасност

- Разгледайте всички съществени факти, които са приети и установете въз основа на тях дали в миналото са били налице тежко посегателство или заплахи.
- Ако е приложимо съгласно националната практика, преценете дали тежкото посегателство в миналото е било толкова жестоко, че макар и да не се повтаря, може да се счита за непрекъснато.
- Извършете анализ дали е достигнат прагът на „реалната опасност“ (разумна степен на вероятност).

Тежки посегателства

Преценете дали е налице реална опасност от:

- смъртно наказание или екзекуция;
- изтезание или нечовешко или унизително отнасяне или наказание, наложено на кандидат в държавата му на произход;
- тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт.

Субекти на преследвания или на тежки посегателства

- Определете субекта на преследване или на тежки посегателства.

Закрила в държавата на произход

Субекти на закрила

- Помислете кой би могъл да бъде потенциален субект на закрила:
 - Държавата
 - Партии или организации, включително и международни организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия.

Установете дали този субект:

- **е в състояние** да предостави закрила, която е:
 - ефективна
 - постоянна
 - достъпна
- **желае** да предостави подобна закрила на кандидата

Алтернатива на държавната закрила

- Помислете дали има определена част от държавата на произход, където кандидатът не изпитва основателни опасения от преследване и няма реален риск от тежки посегателства или където има достъп до закрила срещу преследване и тежки посегателства.
 - Проучете дали тази част от държавата е:
 - безопасна
 - достъпна
 - подходяща за кандидата да се установи там.

НАСОКИ

- ▶ *кратко и визуално ръководство на различните елементи при разглеждането на молба за международна закрила*
- ▶ *използвайте полетата за писане, за да добавите препратки към националното законодателство, насоки и практика*

Общи принципи [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Правна рамка: Женевска конвенция и Директива за признаването

Следва да се подчертае, че международната закрила се взема предвид само там, където няма закрила от страна на държавата на произход, като по този начин тя замества държавната закрила.

Женевската конвенция от 1951 г. относно статута на бежанците и нейният протокол от 1967 г. са основните международни правни инструменти в областта на международната закрила, по-специално по отношение на статута на бежанец и принципа на забрана за връщане. Впоследствие и чрез приемането на Директивата за признаването в ЕС беше въведена нова форма на закрила – субсидиарната закрила. Директивата за признаването определя правните критерии за условия за предоставяне на субсидиарна закрила и доразработва критериите за статута на бежанец. По отношение на последното, прилагането на разпоредбите на Директивата за признаването трябва да се основава на пълното и всеобхватно прилагане на Женевската конвенция.

Статут на бежанец и субсидиарна закрила съгласно Директивата за признаването:

„бежанец“ означава:

гражданин на трета държава или лице без гражданство, което поради основателни опасения от преследване, основано на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, се намира извън държавата, чийто гражданин е, или държавата на предишно обичайно пребиваване, и което не може или поради тези опасения не желае да се обърне за закрила към тази държава, или, като се намира извън държавата на предишното си обичайно пребиваване, не може или не желае да се завърне в нея, и по отношение на което не се прилага член 12 [изключване];

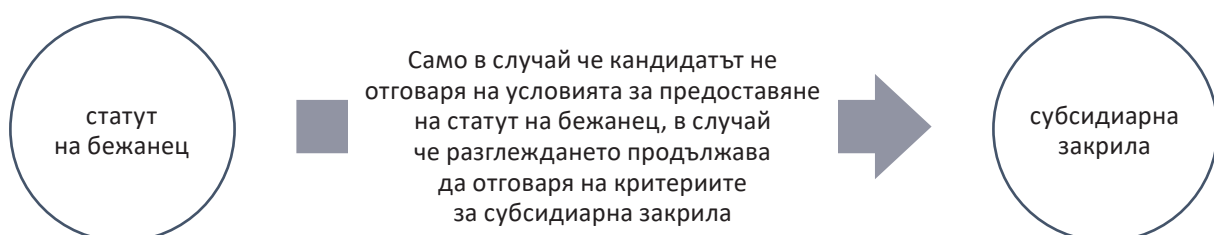
- Член 2, буква г) от Директивата относно признаването

„лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила“ означава:

гражданин на трета държава или лице без гражданство, което не отговаря на условията за бежанец, но за което има сериозни основания да се смята, че ако бъде изпратено обратно в държавата на произход, или в случай на лице без гражданство — в държавата на предишното му обичайно пребиваване, би било изложено на реална опасност от тежки посегателства по смисъла на член 15 (смъртно наказание или екзекуция; изтезание, нечовешко или унизително отношение, или наказание; тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в ситуации на международен или вътрешен въоръжен конфликт) и по отношение на което не се прилага член 17, параграфи 1 и 2 (изключване) и което не може, или поради такава опасност, не желае да получи закрилата на тази държава;

- Член 2, буква е) от Директивата относно признаването

Условията за предоставянето на статут на бежанец винаги трябва да се проверяват първи. [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Лично положение [обратно към списъка за проверка]

Директива относно признаването

Член 4

Молбите за международна закрила трябва винаги да бъдат разглеждани, а решенията да се вземат индивидуално, обективно и безпристрастно.

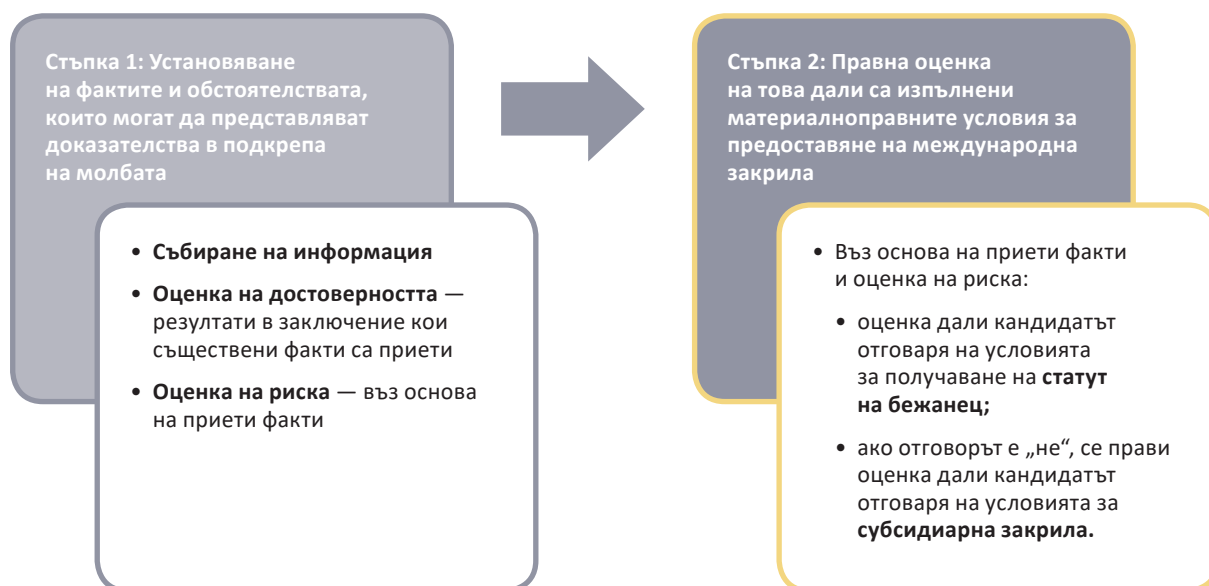
Анализът на всеки отделен случай следва да отчита следните ключови елементи:

- всички относими елементи, които се отнасят до държавата на произход към момента на вземане на решение по молбата;
- действията и заплахите, на които кандидатът е бил или би могъл да бъде изложен;
- личното положение на кандидата, включително фактори като например произход, пол и възраст;
- наличието и достъпността на закрила в държавата на произход.

Нуждите от закрила първо се оценяват по отношение на района по местоживеене на кандидата в държавата на произход. Районът по местоживеене в държавата на произход се определя въз основа на силата на връзката на кандидата с определена област в тази държава. Районът по местоживеене може да бъде мястото на раждане или израстване или различна област, където кандидатът се е установил и живял, поради което е тясно свързан с нея.

Процес на вземане на решения [обратно към списъка за проверка]

Процесът на вземане на решение може да се разглежда като процес от 2 стъпки: оценка на доказателствата (установяване на фактите) и правна оценка (прилагане на закона). След установяване на фактическата обстановка (вж. [Практическо ръководство на EASO: Оценка на доказателствата](#)) служителят, работещ по случая преценява дали са налице съществени условия, определени в Директивата за признаването за предоставяне на международна закрила. Настоящото практическо ръководство акцентира върху втората стъпка:

Етапи на процеса на вземане на решения съгласно Решение на Съда на ЕС по дело *M.M.* (Дело C-277/11)

Стъпка 1 трябва да предостави ясно разбиране за това кои съществени факти са приети (оценка на надеждността); и въз основа на тях – каква е вероятността кандидатът да бъде подложен на отношение, което би могло да се изразява в преследване или в тежки посегателства (оценка на опасността).

В **стъпка 2** служителят в областта на убежището трябва да приеме приетите съществени факти, както и резултатите от оценката на опасността и да приложи съответните правни разпоредби, както е обяснено в настоящото ръководство.

„Извън държавата на произход“: индивидуално и териториално приложно поле [обратно към списъка за проверка]

Обхват по отношение на лицата

- Според определенията на понятията „бежанец“ и „лице, което отговаря на условията за субсидиарна закрила“, персоналният обхват на Директивата относно признаването е ограничен до **граждани на трети държави или лица без гражданство**.

Териториален обхват

- „Държава на произход“ се отнася до държавата или държавите, чийто гражданин е лицето, или за лица без гражданство — към държавата на предишното обичайно местопребиваване. Лицето следва да е **извън държавата на произход**.

Гражданин на трета държава

Позоваването на „гражданин на трета държава“ означава, че граждани на държави — членки на ЕС, няма да попаднат в конкретното приложно поле на Директивата за признаването.

Следва да бъде ясно, че всеки има право да подаде молба за международна закрила. Въпреки това, в съответствие с Протокол (№ 24) относно убежището на гражданите на държавите членки на Европейския съюз, част от Консолидираната версия на Договора за функционирането на ЕС, *„Като се има предвид равнището на защита на основните права и свободи в държавите членки на Европейския съюз, счита се, че последните представляват една спрямо друга безопасни страни на произход, що се отнася до всички правни и практически въпроси, свързани с проблемите на правото на убежище.“*

Конкретни съображения:

Разглеждане на молби от граждани на държави — членки на ЕС: Макар че това се случва рядко на практика, в протокола се предвижда, че молбите на граждани на държави — членки на ЕС, могат да бъдат *„разглеждани или обявени за допустими за разглеждане от друга държава членка“* при някои конкретни обстоятелства. Вж. пълния текст на [Протокола](#).

Лица без гражданство с предишно местожителство в друга държава — членка на ЕС: Следва да се отбележи, че лица без гражданство с (предишно) обичайно местожителство в държава — членка на ЕС, не са конкретно включени в приложното поле на Протокол 24.

Лице без гражданство

Конвенцията във връзка със статута на лицата без гражданство определя „лице без гражданство“ като *„лице, което не се счита за гражданин на нито една държава съгласно законодателството ѝ“*. Принципите, ръководещи определянето на липсата на гражданство, произтичат от международното право.

Закрилата, предоставена на лица без гражданство съгласно Директивата за признаването, е същата като тази, която се предоставя на граждани на трети държави.

Конкретни съображения:

Във връзка със закрилата или оказването на подкрепа от страна на органи или агенции на Организацията на обединените нации, различни от ВКБООН, може да бъде целесъобразно да се вземат предвид **член 1Г от Женевската конвенция и член 12, параграф 1 от Директивата за признаването**.

В случаите, в които тази закрила или помощ бъде преустановена на каквото и да е основание, без положението на тези лица да бъде окончателно уредено в съответствие с относимите резолюции на Общото събрание на Организацията на обединените нации, тези лица *ipso facto* имат право на предимствата по силата на Директивата за признаването.

В някои национални правни рамки лицата могат да получават и закрила въз основа единствено на факта, че са без гражданство.

Национално законодателство и практика

Важността на определянето на държавата на произход [обратно към списъка за проверка]

Определянето на държавата на произход или държавата, в която кандидатът е пребивавал обичайно преди, е от решаващо значение.

Докато в много случаи държавата на произход на кандидата не се поставя под въпрос, съществуват случаи, в които това стои в основата на проучването. В тази връзка служителите в областта на убежището могат да вземат предвид следните елементи:

- Всяка държава определя кои са нейни граждани по силата на собственото си законодателство.
- Установяването на гражданството обаче не е просто въпрос на „прочит“ на законодателството в областта на гражданството на съответната държава на произход.
- Следва да се направи справка с информацията за държавата на произход както по отношение на законодателството, така и на практиката.

Държава
на гражданство

- Когато е било установено, че кандидат за международна закрила няма гражданство, трябва да се определи държавата на предишно обичайно пребиваване.
- „Обичайно пребиваване“ означава, че лицето е пребивавало законно или не в тази държава.
- В оценката следва да се вземе предвид продължителността на престоя в тази държава, колко наскоро е бил той, както и връзката на лицето с държавата.
- Лице без гражданство може да има повече от една държава на предишно обичайно пребиваване.

Държава
на обичайно
пребиваване

Конкретни съображения:

Лица с две или повече от две националности: В случай на лица с две или повече от две гражданства, трябва да се извърши преценка дали на кандидата може да се предостави закрила от която и да е от държавите, чиито гражданин е. В случай че на кандидатът може да бъде предоставена закрила в някоя от държавите, чиито гражданин е, не е налице необходимост от предоставяне на международна закрила.

Граждани с местожителство в различна държава: Друга възможност е налице, когато кандидат е гражданин на конкретна държава, но е живял в различна държава за дълъг период от време. В такива случаи, служителят в областта на убежището следва да прецени дали кандидатът отговаря на условията за бежанец или има нужда от субсидиарна закрила във връзка с държавата, чиито гражданин е.

Фактът, че кандидатът живее на друго място обаче може да бъде от значение, ако се вземе предвид приложимостта на концепцията за безопасна трета държава.

Отказ от гражданство: В случай че кандидатът декларира, че се отказва от гражданството си, служителят в областта на убежището следва да прецени кое правило е приложимо във връзка с отказа от гражданство в конкретната държава и дали действията на кандидата са могли да доведат до действителна загуба на гражданство. В последния случай, както и ако кандидатът няма друго гражданство, той/тя следва да се разглеждат като лице без гражданство.

Извън държавата на произход

„Извън държавата на произход“ е чисто физически критерий, касаещ отсъствие.

Освен това Директива 2013/32/ЕС относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (Директива за закрилата и убежището) посочва, че разпоредбите ѝ се прилагат за молби за предоставяне на международна закрила, отправени на територията, включително на границата, в териториални води или транзитни зони на държавите членки.

Това означава, че например лице, което отправя молба за закрила в посолство на чужда държава, докато все още пребивава в държавата си на произход, не би попаднало в териториалния обхват на Директивата за признаването и Директивата за закрилата и убежището.

Статут на бежанец: основателни опасения от преследване [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Преследване

Женевска конвенция	Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 1А, параграф 2	Член 9 Член 4, параграф 4	

Терминът „преследване“ не е определен в Женевската конвенция. Понятието е гъвкаво, приспособимо и достатъчно отворено, за да отрази непрекъснато променящите се форми на преследване.

За да се разглежда като преследване по смисъла на Директивата за признаването, едно действие трябва да бъде:

а. **Достатъчно сериозен** по своето естество или по повтаряемия си характер, за да представлява **тежко нарушение на основните права на човека**, и поспециално на правата, упражняването на които не е възможно да бъде ограничено по какъвто и да било начин по силата на член 15, параграф 2 от ЕКПЧ;

или

б. **Представлява съвкупност от различни мерки**, включително нарушения на правата на човека, която е достатъчно тежка, за да засегне отделното лице **по начин, сравним с посоченото в буква а).**

Следователно, не всеки случай на малтретиране представлява преследване. Елементите, които следва да бъдат взети под внимание, за да се прецени дали е достигнато нивото на преследване, са следните:

Служителите в областта на убежището могат да следват практически подход от три стъпки, за да преценят дали конкретно отношение се изразява в преследване:

Тези стъпки са доразработени по-долу. Те имат за цел да предоставят практическа подкрепа на служителя в областта на убежището. За да се установи дали определено отношение представлява преследване, винаги трябва да бъде достигнат прагът на тежест съгласно член 9, параграф 1 от Директивата за признаването.

1. Достатъчно тежко нарушение на правата на човека ли е действието, изразено под една от следните форми? [обратно към списъка за проверка]

Член 9, параграф 2 от Директивата за признаването изрично посочва определени форми, които, наред с другото, отговарят на условията за преследване, когато е достигнат прага по член 9, параграф 1, буква а) или б) от същата директива:

- а. Физическо или психическо насилие, включително и сексуално насилие:** Физическото или психическото насилие отговарят на условията за преследване ако са с такъв интензитет, че съществено нарушават физическата неприкосновеност на определено лице или психическите му способности за независимо вземане на решения.
- б. Законови, административни, полицейски и/или съдебни мерки, които сами по себе си са дискриминационни или се прилагат по дискриминационен начин.**
- в. Наказателно преследване или наказания, които са непропорционални или дискриминационни.**

Конкретни съображения:

Може ли наказателно преследване да отговаря на условията за преследване?

Тъй като международната закрила не е предназначена да позволява на лица да избегнат правосъдие в държавата си на произход, наказателно преследване или наказание за извършено престъпление обикновено би предполагало, че лицето отговаря на условията за бежанец.

Въпреки това, наказателното преследване може да се определи като преследване и да доведе до определяне на лицето като бежанец, ако се прилага едно или повече от следните и последиците биха достигнали прага на тежест:

- Провежда се в противоречие със закона.
- Налице е дискриминация. Като ясен пример би могло да се посочи преследване поради раса, религия, гражданство, принадлежност към определена социална група, политически възгледи.

- Наказанието се прилага на дискриминационна основа.
 - Наказанието е непропорционално.
 - Наказанието се изразява в преследване.

Също така трябва да се отбележи, че освен опасенията от наказателно преследване, кандидатът може да изпитва основателни опасения от преследване поради други причини. В такива случаи специално внимание трябва да се обърне на вземането на решение за евентуално изключване.

г. Отказ на съдебно обжалване, който се изразява в несъразмерно или дискриминационно наказание;

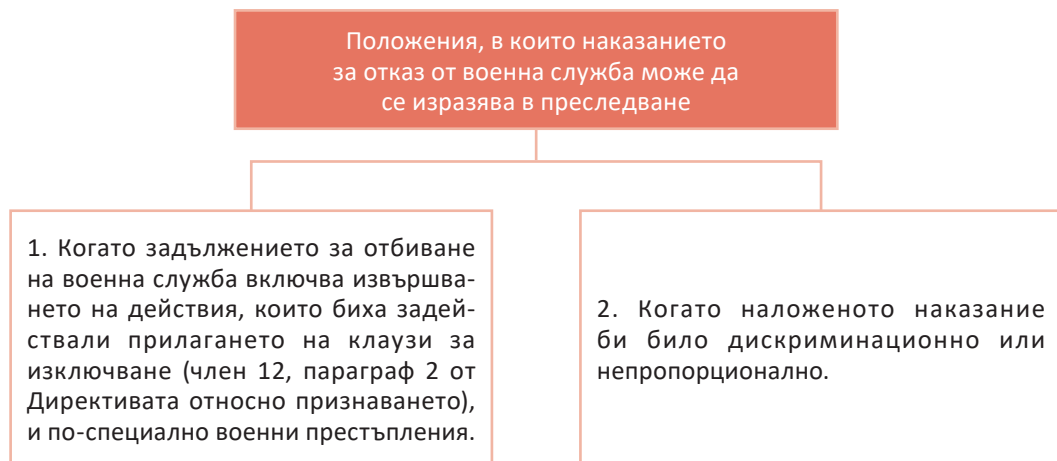
д. Наказателно преследване или наказания за отказ от военна служба в случай на военни действия, когато военната служба би предполагала извършването на престъпления или на деяния, попадащи в приложното поле на основанията за изключване.

Конкретни съображения:

Може ли наказание за отказ от военна служба да бъде условие за преследване?

Съществуват две положения, в които наказанието за отказ от военна служба може да се изразява в преследване.

Първият сценарий е конкретно включен като възможна форма на преследване по член 9, параграф 2 от Директивата за преследването.

Той включва ситуации, в които кандидатът би участвал само непряко в извършването на военни престъпления, например чрез предоставяне на подкрепа за съществено въздействие върху подготовката или извършването на такива престъпления. Още повече, това не се отнася изключително до ситуации, при които е установено, че вече са извършени военни престъпления, а и когато съществува достатъчна степен на вероятност да се породи реална опасност от участие в извършването на такива престъпления.

В оценката трябва да се вземе предвид и наличието на алтернатива на отказа от военна служба, чрез която кандидатът би могъл да избегне участие в предполагаемите военни престъпления.

Допълнителни насоки във връзка с отклонението от военна служба са предоставени в следващия раздел „Причини за преследване“ (политически възгледи).

е. Действия, насочени срещу лица въз основа на техния пол или срещу деца.

Действия, насочени срещу лица въз основа на техния пол биха могли да включват например сексуално насилие, генитално осакатяване, принудителен аборт, принудителна стерилизация и т.н. Такива действия могат да бъдат извършени по различни причини, включително поради връзка с раса, религия, гражданство, политически възгледи. Освен това те биха могли да бъдат въз основа на пола и поради причини, свързани с принадлежността към определена социална група (вж. конкретните съображения в раздела „Причини за преследване“ (принадлежност към определена социална група) по-долу).

Действия, насочени срещу деца, биха могли да включват например наемане на непълнолетни във въоръжените сили, трафик на деца, детска проституция и т.н. Те биха могли да включват нарушаване на конкретни права на детето, като например тези, заложиени в [Конвенцията за правата на детето](#) и нейните факултативни протоколи.

Ако действието не попада в една или повече категории от горепосочените, служителят в областта на убежището все пак трябва да премине към разглеждане на стъпка 2.

2. Представлява ли действието нарушение на неотменимо право на човека или достатъчно тежко нарушение на друго основно такова? [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

а. Кои права?

Изразът „**Неотменими права на човека**“ се отнася за права, които са безспорно гарантирани и не подлежат на отмяна, дори по време на война или кризисни ситуации. В член 15, параграф 2 от Европейска конвенция за правата на човека е поместен списък с права, които не могат да бъдат отменени при никакви обстоятелства:

право на живот (с изключение на смъртните случаи, причинени от законни военни действия)

забрана на изтезанията и на нечовешкото или унижително отношение или наказание

забрана на робството и на принудително подчинение

принцип на законност в наказателното право (престъпления не могат да се считат за извършени, нито наказание, наложено без предварително съществуващо наказателно право)

Други „основни права на човека“ могат да произтичат от съответните официални документи в тази сфера, като например:

- Всеобщата декларация за правата на човека
- Международният пакт за граждански и политически права (МПГПП): Може да се отбележи, че Международният пакт за граждански и политически права също посочва определени права като неотменими. Освен правата по член 15, параграф 2 от ЕКПЧ, те включват:
 - забрана за лишаване от свобода поради невъзможност за изпълнение на договорно задължение;
 - право на признаване навсякъде на правосубектността на лицата;
 - свобода на мисълта, съзнанието и религията — свободата да се изповядват религията или възгледите подлежи само на ограничения, предвидени от закона и необходими за защитата на обществената сигурност, ред, здраве и морал, или на основните права и свободи на другите.
- Международна конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация
- Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените
- Конвенция за правата на детето
- Конвенция на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания

Дали изброените в тези актове права на човека могат да се считат за „основни“ ще бъде въпрос на анализ на това дали те са права от основно значение и по своята същност се полагат на всеки.

б. Степен на тежест

За да се прецени дали нарушението на основните права е достатъчно тежко, служителят в областта на убежището трябва да прецени дали и до каква степен малтретирането засяга възможността лицето да се ползва от съответното право.

Ако действието не попада в обхвата на горното, служителят в областта на убежището трябва да премине към стъпка 3.

3. Може ли отношението да се счита за съвкупност от различни мерки, последиците от които биха засегнали кандидата по сходен начин? [обратно към списъка за проверка]

Отношението може да се изразява и в преследване, ако представлява съвкупност от различни мерки, които, взети заедно, а понякога и в комбинация с други неблагоприятни лични обстоятелства и/или като се вземе предвид общият контекст, засягат лицето по подобен начин, както нарушението на неговите основни права.

„Подобен“ начин не означава „същия“ начин и може да е достатъчен по-нисък праг на тежест. Следва да бъде извършена оценка на всеки отделен случай и като се вземе предвид личното положение на кандидата.

Тези различни мерки могат, например, да нарушат икономическите, социалните и културните права на кандидата, като например правото на образование, здравеопазване, работа, социална сигурност, участие в културния живот и т.н.

Основателни опасения [обратно към списъка за проверка]

В рамките на убежището понятието „основателни опасения“ може да се разглежда като обхващащо два аспекта, често наричани негови „субективни“ и „обективни“ елементи. Оценката акцентира върху „основателността на опасението“ (т.е. върху обективния елемент).

„Опасения“

Опасението може да се определи като тревожна емоция, предизвикана от неизбежно посегателство, независимо дали заплахата е реална или въображаема.

Следователно субективният аспект се отнася до опасението, което кандидатът изпитва.

Трябва да се подчертае, че психологическите реакции се различават сред отделните индивиди, включително когато те са изправени пред една и съща ситуация. Изпитването на опасения е неразривно свързано с фактори като например личността, възрастта, социално-културния произход и предишния житейски опит на кандидата. Служителите в областта на убежището трябва да вземат под внимание личното положение на кандидата, както и изразяването на опасения, които произлизат от изявенията му.

Тъй като опасението от връщане в държавата му/и може да произтича от многобройни различни причини, не е необходимо всички те да бъдат свързани с преследване по смисъла на Директивата за признаването. Освен това не е необходимо да се установява, че опасенията от преследване са преобладаващ мотив на кандидата, стига такива опасения да могат да бъдат идентифицирани.

Конкретни съображения:

Когато кандидатът не изпитва опасения: В някои случаи кандидатът може да не е заявил изрично, че изпитва опасения. В други случаи кандидатът може дори да заяви, че не изпитва такива. Липсата на опасения обаче би могла да се счита като нямаща отношение, когато обстоятелствата служат като обективна обосновка, че лице, попаднало в тях, би било изложено на опасност.

„Основателни“

Субективните опасения на кандидата трябва да бъдат обективно обосновани, за да бъдат считани за „основателни“.

Тъй като елементът „основателен“ на определението за бежанец се отнася до степента на вероятност кандидатът да бъде подложен на преследване, става въпрос основно за фактическа оценка на опасността (вж. [Практическо ръководство на EASO: Оценка на доказателства](#)). При тази оценка служителят в областта на убежището трябва да разгледа индивидуалното положение на кандидата предвид информацията относно общата ситуация в държавата на произход (например политическа, религиозна, социална или в областта на сигурността). В тази връзка от значение може да бъде информацията относно преследване на членовете на семейството или на лица в сходно с това на кандидата положение.

За да се оцени „основателността“ като правно изискване:

- ✓ На първо място следва да се отбележи, че оценката акцентира върху въпроса дали такива опасения са основателни **в момента на вземане на решението по молбата за предоставяне на международна закрила**, т.е. основателните опасения от страна на кандидата трябва да бъдат актуални. Обстоятелствата, свързани с даден бежанец, могат да се променят или да престанат да съществуват с течение на времето или обратното, да се появят след бягството му (вж. раздела „Необходимост от международна закрила, възникваща на място“ по-долу).
- ✓ На второ място, „основателните опасения“ се основават на оценката на опасността, която е **прогнозна**. Поради присъщите затруднения при изготвянето на прогноза за това, което може да се случи, ако кандидатът се върне, опасността от субективна оценка в това отношение е висока. По тази причина е изключително важно оценката на основателните опасения да се прави въз основа на обективна методика така, че да се избегнат спекулации. Такава методология по отношение на фактическия аспект на тази оценка се съдържа в [Практическо ръководство на EASO: Оценка на доказателства](#).

- Въпреки че оценката е ориентирана към бъдещето, тя обикновено се основава на минали и/или текущи събития.
- Служителят по проучване на случая следва да вземе предвид всички съществени факти, които са били приети, и да прецени степента на вероятност от възникване на малтретиране, за което кандидатът изпитва опасения (оценка на риска).

- Въз основа на тази оценка на риска служителят по проучване на случая следва да анализира дали е спазен прагът за „основателни опасения“.

Конкретни съображения:

Преживяно преследване в миналото: Фактът, че кандидатът вече е бил подложен на преследване не означава автоматично, че е налице опасност от бъдещо преследване. Преследване или заплахи в миналото обаче биха представлявали сериозни признаци на основателни опасения. В този случай служителят в областта на убежището ще трябва да докаже, че ако кандидатът се завърне в своята държава, няма да бъде отново подложен на преследване.

Освен това, в зависимост от националните практики, може да има случаи, при които е доказано, че посегателството няма да се повтори, но преследването в миналото може да е било **толкова жестоко**, че да се счита за непрекъснато. В такава ситуация от кандидата не би могло да се очаква да се върне на мястото, където е бил подложен на преследване, тъй като завръщането може да го изложи на психологически стрес, достигащ същата степен на тежест като преследването.

Служителите в областта на убежището трябва да имат предвид, че **липсата на преследване в миналото, от друга страна, не означава, че не съществува опасност от преследване в бъдеще**. Опасенията на кандидата могат да бъдат основателни независимо от собствените му минали и настоящи преживявания. Въпреки това опасността от преследване при завръщане трябва винаги да бъде индивидуална.

Статут на бежанец: мотиви за преследване [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Женевска конвенция	Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 1А, параграф 2	Член 10	

Женевската конвенция предвижда пет причини за преследване, въз основа на които се признава статут на бежанец: раса, религия, гражданство, принадлежност към определена социална група и политически възгледи. Те не са взаимно изключващи се и в даден случай може да е от значение повече от една причина.

Също така е важно да се отбележи, че причината за преследването може да не е реална, а вменена характеристика на кандидата.

Освен това всички основания по-долу могат да възникнат във връзка с действие, както и с бездействие от страна на кандидата.

Оценката не може да се основава на допускането, че лицето би могло да избегне преследване, като се въздържа от някои практики, свързани с тези основания, напр. религиозни практики, изразяване на полова идентичност, сексуална ориентация или политически възгледи.

Раса [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Според Директивата за признаването понятието „раса“ включва по-специално следните съображения:

цвят	родство	принадлежност към определена етническа група
------	---------	--

Цвят се отнася до традиционното определение за раса, което се използва за означаване на основните групи от човечеството според физическите особености и външния вид.

Родство се отнася за групи, обвързани с общи родове, като членове на племе, клан, каста, определена наследствена общност.

Няма общоприето определение за **етническа група**, но като цяло тя се разглежда като общност (включително малцинство и/или коренно население) с общи характеристики като например език, религия, обща история, култура, обичаи и нрави, начин на живот, място на пребиваване и др.

Етническата принадлежност е основание, което може да се разглежда както по раса, така и по гражданство (вж. подраздел „Гражданство“ по-долу).

Религия [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Според Директивата за признаването понятието „религия“ включва по-специално следните съображения:

теистични, нетеистични и атеистични възгледи	участие или неучастие в официално поклонение насаме или на обществено място, самостоятелно или заедно с други	участие или неучастие в други религиозни действия или изразяване на възгледи
участие или неучастие в лични или общностни прояви въз основа на или по задължение във връзка с религиозни възгледи		

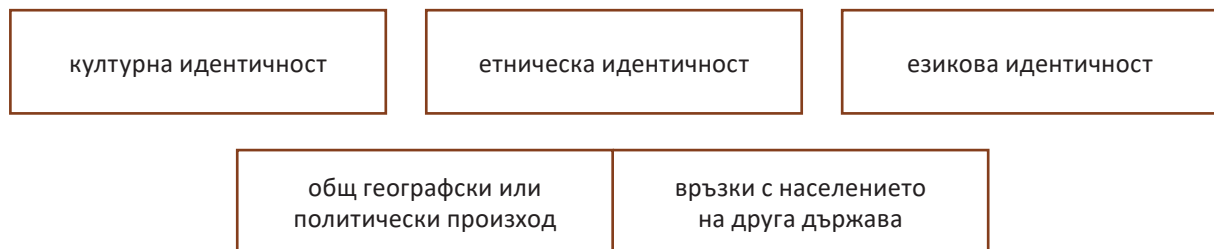
Основанието, свързано с религията има широко и гъвкаво определение в съответствие с Директивата за признаването, включително поведението въз основа на или породено от всякакви религиозни възгледи, които могат да обхващат ежедневието, начина на живот и обичаите на общността.

От съществено значение за това е и оценката на правото да не се практикува религия, да се изповядва атеизъм или да се премине към друга религия. Това включва и възможността религията да се практикува на обществено място, включително правото вярата да се разпространява чрез обръщане към чуждо вероизповедание (прозелитизъм).

Трябва обаче да се отбележи, че упражняването на вредни религиозни практики, които могат да засегнат физическата или психологическата неприкосновеност на лицата, не попадат в обхвата на международното право за защита на правата на човека и бежанците.

Националност [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Според Директивата за признаването понятието „националност“ не се ограничава до **гражданство** или липса на такова, а включва по-специално **принадлежност към група, определена от неговите**:

По отношение на етническата идентичност, основанията националност и раса често се припокриват (вж. подраздел „Раса“ по-горе).

Следва да се отбележи, че преследването на дадено лице поради факта, че няма гражданство, трябва да се разглежда съгласно това основание.

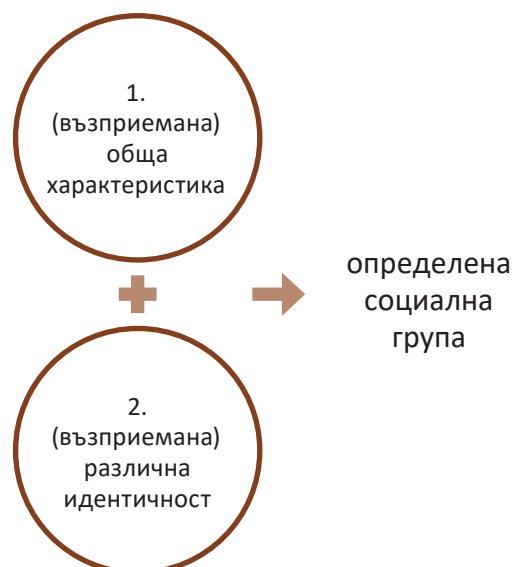
Принадлежност към определена социална група [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Понятието „определена социална група“ се разбира като гъвкава структура, склонна да се развива с течение на времето. Въпреки това, за да се запази целостта на Женевската конвенция и Директивата за признаването и за да се гарантира, че други основания няма да се превърнат в излишни, това основание не може да се тълкува като категория, „обхващаща всичко“.

Според Директивата за признаването една група се счита за определена социална група, когато:

- нейните членове споделят една вродена характеристика или обща история, която не подлежи на изменение, или споделят характеристика или вероизповедание, до такава степен съществено за идентичността или съзнанието, че не би следвало от лицето да се изисква да се откаже от тях, и
- тази група притежава собствена идентичност в съответната държава, защото е разглеждана като различна от заобикалящото я общество.

Тези елементи са дообяснени по-долу.

Общи характеристики

Общите характеристики трябва да бъдат:

- **вродена характеристика:** обикновено това са особеностите, с които човек се ражда (например сексуална ориентация и пол), но трябва да се отбележи, че характеристиките не е необходимо да бъдат неизменни или непроменими; или
- **общ контекст, който не може да бъде променян:** като например наследствено състояние, социален или образователен произход или минал житейски опит; или
- характеристика или вяра, която е толкова **основна за идентичността или съзнанието**, че човек не бива да бъде принуждаван да се откаже от нея.

Самият факт на преследване не може да бъде единственият елемент, който дава смисъл на понятието „определена социална група“, тъй като това би означавало това основание да се лиши от всякакво смислено съдържание.

Не е необходимо членовете на групата, които споделят общи характеристики, да се познават, да са сближени или да са свързани по какъвто и да е начин. Размерът на групата също не е от значение.

Възприемане за различна идентичност

Възприемането на групата като отделна само по себе си не предполага отрицателен белег.

Възприятието от страна на заобикалящото общество може да бъде повлияно от културата, обичаите или традициите. Това означава, че за да се оцени този критерий, служителите в областта на убежището трябва да вземат под особено внимание съответната информация за държавата на произход. Критерият „различна идентичност“ може да бъде изпълнен по отношение на една държава, не и по отношение на друга.

Съществуването на наказателно право, което е насочено конкретно към определени лица, би подкрепило констатацията, че тези лица трябва да се разглеждат като образуващи определена социална група. Практиките на дискриминация могат също така да докажат, че критерият „различна идентичност“ е изпълнен.

Конкретни съображения:

Пол, полова идентичност и сексуална ориентация

За целите на определянето на дадена социална група следва надлежно да се вземат предвид проблемите, свързани с **пола на кандидата, включително неговата полова идентичност и сексуална ориентация**, които могат да бъдат свързани с определени правни традиции и обичаи, водещи например до генитално осакатяване, насилствена стерилизация или принудителни аборти, доколкото те са свързани с основателните опасения за преследване на кандидата.

Сексуална ориентация/сексуална идентичност: това понятие се отнася до способността на човека за дълбоко емоционално, романтично и сексуално привличане и сексуални връзки с лица от различен пол, от същия пол или повече от един пол. Сексуалната ориентация може да се разглежда като последователност (континуум) от състояния, в единия край на които е изключителната хетеросексуалност, а в другия — изключителната хомосексуалност. Между тези две крайни състояния стои бисексуалността. Разбирането за сексуална ориентация се различава значително в различните държави и култури.

Сексуалната ориентация е присъща характеристика на индивида и няма никакво съмнение, че може да бъде обща характеристика на дефиницията за определена социална група.

Трябва да се отбележи, че сексуалната ориентация не може да се разбира като включваща действия, считани за престъпления от националното законодателство на държавите членки.

Полова идентичност: понятието се отнася до дълбокото вътрешно и индивидуално усещане за пол на всеки човек, което може да съвпада или да не съвпада с биологичния пол, включително личното усещане на тялото (което може да включва, в резултат на свободен избор, промяна във външния вид на тялото или в неговата функция чрез медицински, хирургически или други методи), както и други прояви на пола, включително облекло, говор и маниери.

Понятието „пол“ излиза извън обхвата на биологичния пол на човек. Това е социалната, културна и психологическа структура, която обществата изграждат въз основа на сексуалните предпочитания и се отнася до „ролите“, предвидени за двата пола.

Преследването въз основа на пол, полова идентичност и сексуална ориентация често включва недържавни субекти, включително семейството на кандидата.

На национално равнище могат да съществуват допълнителни насоки за вида на групите, които съставляват определени социални групи.

Национални насоки

Политически възгледи [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Според Директивата за признаването понятието „политически възгледи“ включва по-специално следното:

мнение, идеи или убеждения...

....по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване и с техните политики или методи,

независимо дали мнението, идеите или убежденията са били изразени в действия на молителя

Важен аспект от определението, дадено от Директивата за признаването е, че политическите възгледи могат да бъдат основание за преследване не само от страна на държавата, но и от недържавни субекти. То е по-широко от гледната точка на официалната правителствена политика и може да се отнася до съдържанието на политиките, както и до методите за тяхното използване от всеки потенциален субект на преследване.

Конкретни съображения:

Отклонение от военна служба: Специфичен случай въз основа на политически възгледи, може да бъде отклонението от военна служба. За да се счита, че е основание, което дава повод за преследване, участието във военни действия трябва да противоречи на истинските политически, религиозни или морални възгледи на кандидата. Насоки относно преценката дали наказанието за подобно отклонение би се изразило в преследване или не е предвидено по-горе в конкретните съображения в раздел „Преследване“.

Държавни служители: Държавните служители могат да бъдат възприемани от субектите на преследването като изразяващи политически възгледи в полза на правителството.

Напускане на държавата: В някои случаи самият факт, че незаконното напускане на държавата на произход или пребиваването зад граница може да се възприеме от властите в държавата на произход като изразяване на определени политически възгледи.

Връзка/„поради причини, свързани със“ [обратно към списъка за проверка]

Женевска конвенция	Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 1А, параграф 2	Член 9, параграф 3	

Преследването като такова не означава, че лицето отговаря на условията за предоставяне статут на бежанец, освен когато е извършено поради една (или повече) от петте посочени по-горе причини. Трябва да съществува причинно-следствена връзка между причината и преследването или липсата на закрила срещу такова преследване.

Връзката може да бъде:

- **Връзка с действията на преследване:** В този случай опасенията на кандидата от преследване са свързани с неговите (действителни или условни) раса, религия, гражданство, принадлежност към определена социална група или политически възгледи.
- **Връзка с липсата на закрила:** Съществуват случаи, при които преследването може да се дължи на причини извън определението за бежанец, но когато то се приема, насърчава или не се възпрепятства от субектите на закрила по причина на едно от петте основания. Поради това изискването за връзка ще бъде изпълнено по отношение на липсата на закрила.

Кандидатът може да не е в състояние да докаже намеренията за преследване или мотивите от страна на субекта на преследването. Не може да бъде реалистично да се очаква, че тези, които извършват преследването, ясно са се идентифицирали, поели са отговорност за действията си или са посочили мотивите си. Може обаче да бъде възможно да се стигне до заключение от обстоятелствени елементи.

Конкретни съображения:

Множество мотиви: Може да съществуват други причини за извършването на действието на преследване в допълнение към расата, религията, гражданството, принадлежността към определена социална група или политическите възгледи. Важно е да се отбележи, че за да се установи необходимата причинно-следствената връзка, не е необходимо действията да бъдат мотивирани единствено от едно от петте основания.

Субсидиарна закрила [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 2, буква е)	

Както предполага наименованието, субсидиарната закрила следва да служи като допълнителна форма на международна закрила, която допълва закрилата на бежанците. Това означава, че на **лице следва да се предостави субсидиарна закрила само ако изискванията за статут на бежанец не са изпълнени.**

Като отправна точка, съществуват два елемента, които трябва да бъдат изяснени във връзка със субсидиарната закрила: „реална опасност“ и „тежки посегателства“.

Реална опасност

„Реалната опасност“ се отнася до стандарта на доказване, който се прилага при извършване оценка на опасността в случай на субсидиарна закрила. Това е фактическа оценка и се тълкува като съответстваща на „разумна степен на вероятност“ (вж. „[Практическо ръководство на EASO: Оценка на доказателства](#)“).

Тежки посегателства

„Тежки посегателства“ характеризира естеството и интензитета (тежестта) на нарушаването на правата на човека. За да бъде това нарушение „сериозно“, то трябва да бъде достатъчно тежко. Освен това, то не може да бъде под никаква форма на посегателство, дискриминация или нарушаване на права. Член 15 от Директивата за признаването определя обхвата на съответното „тежко посегателство“ от следните разпоредби:

Тежките посегателства са:

а) смъртно наказание или екзекуция; или

б) изтезание или нечовешко или унижително отношение, или наказание, наложено на молител в държавата на произход; или

в) тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт.

Тези видове посегателства сами по себе си са достатъчно тежки.

Не съществува установен йерархичен или хронологичен ред между различните разпоредби. Ако се окаже, че е приложима повече от една от разпоредбите на член 15 от Директивата за признаването, служителят в областта на убежището следва да приложи тази, която най-добре съответства на конкретния случай. Не може да се изключи, че в някои случаи субсидиарната закрила може да се предостави законно въз основа на повече от едно основание.

Смъртно наказание или екзекуция [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 15, буква а)	

Съгласно член 15 от Директивата за признаването смъртното наказание като наказание при всякакви обстоятелства се счита за тежко посегателство. Не е необходимо вече да е произнесена присъда. Самото съществуване на реална опасност от произнасяне на смъртна присъда срещу кандидата при връщането му може да се счита за достатъчно за установяване на необходимост от субсидиарна закрила.

Както предполага добавянето на термина „екзекуция“, член 15, буква а) обхваща също така умишлено умъртвяване на лице от недържавни субекти, упражняващи някакъв вид правомощия. Това може да включва и умъртвяване без произнасяне на присъда, но трябва да има елемент на умишлено и формално наказание.

Конкретни съображения:

Мораториум върху смъртното наказание: В случаите, когато е налице мораториум върху смъртното наказание, но смъртното наказание като такова не е отменено, все още може да съществува реална опасност от смъртна присъда или екзекуция на кандидата.

Ако не може да бъде изключена реалната опасност от изпълнението на смъртното наказание, това най-вероятно ще доведе до опасения и стрес, съпоставими с тежките посегателства, описани в член 15, буква б) от Директивата за признаването.

Алтернативи на смъртното наказание: Алтернативите на смъртното наказание, като например доживотен затвор, особено когато не съществува перспектива за освобождаване, следва допълнително да бъдат подложени на оценка във връзка с потенциалните нужди от закрила съгласно член 15, буква б) от Директивата за признаването.

Съображения за изключване: В някои случаи смъртното наказание би могло да е наложено за тежко престъпление, извършено от кандидата, или други действия, попадащи в обхвата на основанията за изключване (член 12 и член 17 от Директивата за признаване). Следователно, дори да е изпълнен критерия по член 15, буква а) от Директивата за признаването, следва да се разгледат съображенията за изключване. Вж. „[Практическо ръководство на EASO: Изключване](#)“.

Изтезание или нечовешко или унизително отношение, или наказание

[обратно към списъка за проверка]

Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 15, буква б)	

Член 15, буква б) от Директивата за признаването по своята същност съответства на член 3 от ЕКПЧ. Ето защо съдебната практика на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) съдържа съответните насоки, за да се прецени дали дадено отношение може да отговаря на условията по член 15, буква б) от Директивата за признаването и понятията, които съдържа:

Съдебната практика често не прави ясно разграничение между изтезанията и нечовешкото или унизително отношение, но във всеки случай изисква малтретирането да достигне минимално ниво на тежест.

Оценката на това минимално ниво зависи от всички обстоятелства на случая, като например продължителността на малтретирането, неговите физически и психически последици, както и в някои случаи от пола, възрастта и здравословното състояние на лицето. Целта, която обуславя отношението и намерението на извършителя могат също да бъдат значими фактори.

Когато за конкретно отношение вече е извършена преценка, че се изразява в преследване, трябва да се има предвид, че нивото на тежест, изисквано съгласно член 15, буква б) от Директивата за признаването, също е обосновано.

Изтезание

Изтезанията представляват утежнена и умишлена форма на жестоко, нечовешко или унизително отношение и са специално заклеймени (стигматизирани).

Съгласно съответните международни инструменти като например [Конвенцията против изтезанията и друго жестоко, нечовешко и унизително отношение или наказание](#) (Конвенция против изтезанията), изтезанията се разбират като:

- ✓ **умишлено действие**,
- ✓ което причинява **силна болка или страдание**, независимо дали **физическо** или **психическо**,
- ✓ за **цели** като например получаване от лицето, подложено на изтезания или от трето лице, на информация или самопризнания, наказване на първото за действие, извършени или подозирани в извършване от него/нея или трето лице, или сплашване или принуждаване на лицето или трето лице, или по каквато и да е причина въз основа на дискриминация от всякакъв вид.

Докато Конвенцията против изтезанията допълнително изисква актът на изтезание да бъде извършен от или по инициатива на държавен служител, Директивата за признаването пояснява, че извършителите на тежко посегателство могат да бъдат и недържавни субекти (вж. раздел „Субекти на преследване и тежки посегателства“ по-долу). Не се прави изключение във връзка с член 15, буква б) от Директивата за признаването.

Нечовешко или унизително отношение или наказание

Разграничението между изтезанията и нечовешкото или унизително отношение или наказание се прави въз основа на степента, а не на естеството.

Това обхваща широк спектър от действия на малтретиране, които достигат определено ниво на тежест.

Нечовешко: отнася се до отношение или наказание, което умишлено причинява силно психическо или физическо страдание (което не достига прага на изтезание).

Унизително: отнася се до отношение или наказание, което предизвиква в жертвата усещането за страх, страдание и малоценност, които могат да доведат до унижение.

Трябва да се подчертае, че не е необходима конкретна цел. Преценката дали отношението или наказанието е нечовешко или унизително също предполага субективна гледна точка на лицето, което страда от подобно отношение/наказание.

Конкретни съображения:

Липса на подходящо здравеопазване: Изтезанията или нечовешкото или унизително отношение или наказание трябва да бъдат причинени умишлено. Следователно потенциалното посегателство, на което кандидат, страдащ от тежко заболяване, може да бъде подложен при връщане в държавата си на произход, не би попаднало в приложното поле на член 15, буква б) от Директивата за признаването, освен ако такъв кандидат умишлено е лишен от здравеопазване. По този начин, макар липсата на подходящо здравеопазване да е важно съображение в контекста на забраната за връщане по член 3 от ЕКПЧ, то не попада в приложното поле на нечовешкото или унизително отношение, разгледано в член 15, буква б) от Директивата за признаването. Условиата за предоставяне на международна закрила по Директивата за признаването изискват наличието на субект на тежко посегателство.

Съдебно преследване и наказание за обикновени престъпления: Наказателното преследване и наказване на обикновени престъпления не биха могли да се характеризират като нечовешко или унизително отношение, освен когато са налице конкретни утежняващи обстоятелства в подкрепа на допускането, че наказанието е очевидно несправедливо и непропорционално. В оценката трябва да се вземе предвид и дали е било спазено правото на справедлив процес.

Следва да се отбележи, че нечовешко или унизително отношение или наказание може да се установи дори в случай на неправомерно действие от страна на кандидата. Ако в такъв

случай е установена необходимост от закрила, съображенията за изключване все още могат да бъдат от значение. Вж. „Практическо ръководство на EASO: Изключване“.

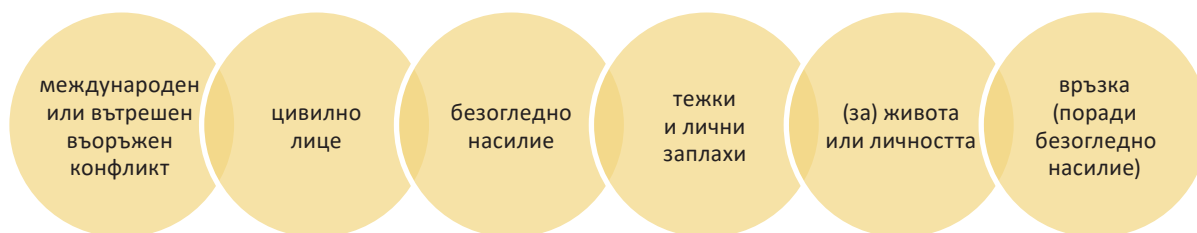
Лишаване от свобода: Държавата трябва да гарантира, че задържаното лице е настанено при условия, съвместими с човешкото достойнство. Начинът и методите за прилагане на такава мярка не трябва да подлагат лицето на страдание или трудности с интензитет, превишаващ неизбежното равнище на страдание, присъщо на лишаването от свобода.

При оценяването на условията за задържане могат да бъдат взети под внимание следните елементи (кумулятивно): брой на задържаните лица в ограничено пространство, отговарящи на стандартите санитарни помещения, отопление, осветление, спане, храна, отдих и контакт с външния свят и т.н.

Тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт [обратно към списъка за проверка]

Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 15, буква в)	

Елементите, които трябва да бъдат установени, за да се приложи член 15, буква в) от Директивата за признаването, включват:

Следва освен това да се отбележи, че прилагането на член 15, буква в) от Директивата за признаването зависи значително от общото положение в държавата на произход. Поради това оценката на обективната и актуална информация за държавата на произход е важен елемент в това отношение.

Международен или вътрешен въоръжен конфликт

Съгласно становището на Съда на ЕС по делото *Diakité*, определението за „въоръжен конфликт“ съгласно международното хуманитарно право не се прилага в контекста на член 15, буква в) от Директивата за признаването. Ето защо, за да се прецени дали е налице (международен или вътрешен) „въоръжен конфликт“, не се изисква това да отговаря на критериите на международното хуманитарно право.

За да се установи, че е налице въоръжен конфликт по смисъла на член 15, буква в) от Директивата за признаването, са достатъчни следните два елемента:

- ✓ две или повече въоръжени групировки – независимо дали в конфликта са въввлечени държавни въоръжени сили;
- ✓ конфронтация между тези въоръжени групировки.

Не е необходимо да се извършва отделна оценка на интензивността на въоръжените сблъсъци, нивото на организация на участващите въоръжени сили или продължителността на конфликта.

Освен това в контекста на член 15, буква в) от Директивата за признаването не се налага разграничаване между „международен“ или „вътрешен“ въоръжен конфликт, тъй като разпоредбата е еднакво приложима и в двата случая.

Въоръжен конфликт може да съществува само в части от територията.

Може да има насоки, които да определят ситуацията в някои държави или части от държави на произход като (международен или вътрешен) въоръжен конфликт.

Национални насоки

Цивилен статут

Цивилният статут е необходима предпоставка, за да може лицата да се ползват от закрилата по чл. 15, буква в) от Директивата за признаването, тъй като целта на разпоредбата е да предоставя закрила само на тези, които не участват в конфликта. Това включва потенциалното прилагане на член 15, буква в) от Директивата за признаването за бивши бойци, които наистина и за постоянно са се отказали от въоръжени дейности.

Оценката на нуждите от закрила представлява прогнозна оценка. Ето защо основният въпрос е дали или не кандидатът ще бъде с граждански статут при връщане. Фактът, че лицето е участвало във военни действия в миналото, не означава непременно, че член 15, буква в) от Директивата за признаването не би бил приложим спрямо него.

Поради това терминът „**граждански**“ се счита, че се отнася за лице, което не би принадлежало към някоя от страните в конфликта и не би взело участие във военните действия. При оценката на приложимостта на член 15, буква в) от Директивата за признаването по отношение на кандидат, който преди това е участвал във военните действия, би могло например да бъде от значение да се провери дали участието е било доброволно или под натиск. В случая на бивши бойци съображенията за изключване също могат да бъдат от значение (вж. „[Практическо ръководство на EASO: Изключване](#)“).

Следва да се отбележи, че активното участие във военните действия не се ограничава до открито носене на оръжие, но може да включва и значителна логистична и/или административна подкрепа за воюващите.

В случай на съмнение относно гражданския статут на дадено лице, трябва да се възприеме ориентиран към закрила подход и лицето да се счита за гражданско.

Могат да съществуват допълнителни национални насоки по отношение на условията за граждански и неграждански статут в определен въоръжен конфликт.

Национални насоки

Безогледно насилие

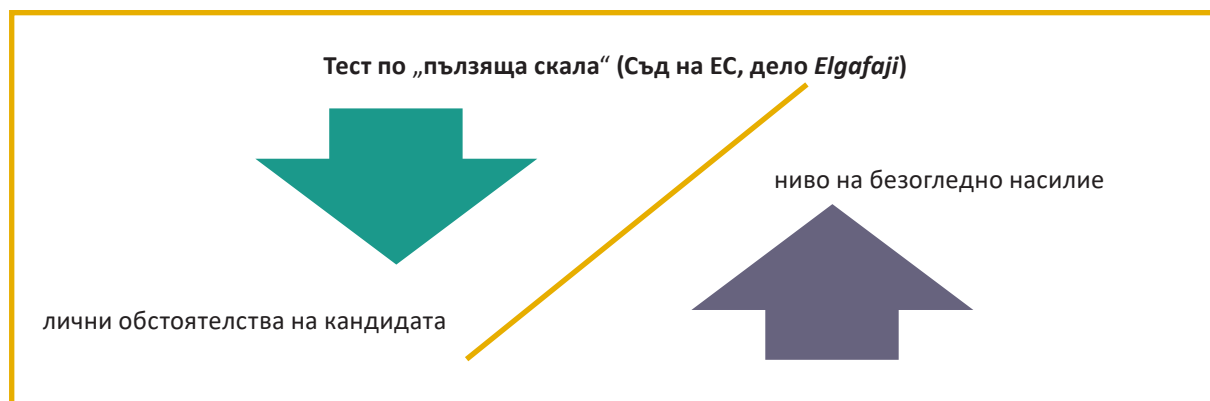
В съдебното решение по делото *Elgafaji* Съдът на ЕС постановява, че терминът „**безогледно**“ предполага, че насилието „**може да се разпростира към лица без оглед на личното им положение**“. „Безогледно“ следователно се отнася до естеството на насилието, а не до неговото ниво.

Освен това разграничаване на нивото на безогледното насилие може да се извърши, както следва:

- I. територии, където степента на безогледно насилие достига толкова високо ниво, че да са налице съществени основания да се смята, че гражданско лице, върнато в съответната държава или евентуално в съответния регион, **поради самия факт на присъствието си** на тази територия се излага на реална опасност да бъде изложено на сериозна заплаха по член 15, буква в) от Директивата за признаването.
- II. територии, където се извършва безогледно насилие, но то не достига толкова високо ниво и по отношение на кои **допълнителни отделни елементи** би трябвало да се обоснове.

В първата категория „самото присъствие“ би могло да се счита за достатъчно и няма да е необходимо да се обосновават други отделни елементи.

Във втората категория нивото на безогледно насилие не достига такава величина и самото присъствие на цивилно лице не би довело автоматично до реална опасност, достатъчна за прилагане на член 15, буква в) от Директивата за признаването. В тези случаи, колкото повече кандидатът може да докаже, че е конкретно засегнат поради специфични фактори във връзка с личното му положение, толкова по-ниско е равнището на безогледно насилие, необходимо за прилагането на член 15, буква в) от Директивата за признаването; а колкото по-високо е нивото на безогледно насилие, толкова по-ниско е нивото на допълнителните фактори, свързани с личното положение на кандидата. Това се нарича „пълзяща скала“.

Когато се определя дали в (част от) територията се извършва недискриминационно насилие, могат да бъдат взети под внимание различни показатели:

- ✓ брой инциденти, включително тяхната честота и наситеност по отношение на местното население;
- ✓ естеството на методите и тактиката, включително целите;
- ✓ броя на цивилните жертви, включително ранените;
- ✓ присъствието и капацитета на различните участници в конфликта;
- ✓ географски обхват на насилието;
- ✓ разселване, предизвикано от конфликта.

Други значителни въздействия върху ежедневието, включително свобода на движение, достъп до основни услуги, здравеопазване, образование, положение на разселените лица при завръщане, също могат да бъдат взети предвид.

тежки и лични
заплахи

Тежки и лични заплахи

В сравнение с разпоредбите на член 15, букви а) и б) от Директива за признаването, посегателствата, определени в член 15, буква в) от Директивата за признаването, обхващат по-обща опасност за кандидата. Това, което се изисква, е по-скоро „сериозни и индивидуални заплахи (срещу живота или личността на цивилно лице)“, отколкото определени действия на насилие.

Този елемент на член 15, буква в) от Директива за признаването следва да се разглежда в контекста на „пълзящата скала“ и евентуалното разграничаване между определени нива на безогледно насилие.

Съществуването на такива заплахи може по изключение да се счита за установено, когато степента на характеризиращото въоръжения конфликт безогледно насилие достига толкова високо ниво, че съществуват сериозни основания да се смята, че цивилно лице, върнато в съответната държава или, според случая, в съответния регион, поради самия факт на присъствието си на територията им се излага на реална опасност да бъде изложено на тази заплаха. Когато такова високо ниво на безогледно насилие не е достигнато, ще бъдат необходими елементи на индивидуализация, както се предполага от формулировката на член 15, буква в) от Директивата за признаването. В това отношение за определени кандидати може да се счита по-вероятно да станат жертва на безогледно насилие поради личното им положение.

Фактори като възраст, пол, здравословно състояние и увреждания, липсата на семейна среда, икономическа ситуация, географска близост до райони, към които е насочено насилие, могат да бъдат значимо лично положение, които трябва да бъде взето под внимание.

живот или
личност

Живот или личност

Както е постановено от Съда на ЕС по делото *Elgafaji*, член 15, буква в) от Директивата за признаването съдържа допълнително приложно поле на това по член 3 от ЕКПЧ и при това положение трябва да бъде тълкуван самостоятелно, като се запазва зачитането на правата на човека, както са гарантирани от ЕКПЧ.

Посегателствата, които биха могли да засегнат живота или личността на кандидата, не са ограничени до физически и могат да включват и сериозно психологически посегателства, когато биха били ясно предизвикани от конфликт.

връзка (поради
безогледно
насилие)

Връзка (поради причини, свързани със)

Изискването за връзка („поради причини, свързани със“) се отнася до причинно-следствената връзка между безогледното насилие и посегателството (сериозна заплаха за живота или личността на цивилно лице).

Тълкуването на причинно-следствената връзка „поради причини, свързани със“ не може да се ограничава до посегателства, които са пряко причинени от безогледно насилие или от действия, произтичащи от участниците в конфликта.

До известна степен това може да включва и косвените последици от безогледно насилие в ситуации на въоръжен конфликт. Доколкото е налице доказуема връзка с безогледното насилие, при оценката могат да бъдат взети предвид някои косвени последици, напр. широко разпространено насилие вследствие на пълно разрушаване на законността и реда, унищожаване на необходимите средства за оцеляване, проблеми, свързани с осигуряването на храна и достъпността до здравеопазване.

Необходимост от международна закрила, която възниква на място (sur place) [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Женевска конвенция	Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 1А, параграф 2	Член 5	

Условието да бъде извън своята държава на произход не означава, че за да бъде признат за бежанец или да получи субсидиарна закрила, кандидатът трябва да е напуснал държавата си на произход поради основателни опасения от преследване или реална опасност от тежки посегателства. Съответните обстоятелства могат да възникнат по-късно и тази ситуация се нарича „на място“.

Ситуации „на място“:

<i>Основателно опасение от преследване или реална опасност от подлагане на тежки посегателства може да се основава на събитията, настъпили, след като кандидатът е напуснал държавата си на произход.</i>	Тази формулировка се отнася до външни и независими от кандидата обстоятелства, които имат преки последици за положението на кандидата и поражда основателни опасения от преследване или реална опасност от тежки посегателства. Тези събития могат да се отнасят до значителна промяна на обстоятелствата в държавата на произход, включително засилване на вече съществуващи фактори след заминаването на кандидата оттам. Не е задължително тези събития да протичат в държавата на произход. Действията на трети страни също могат да окажат въздействие върху личното положение на кандидата.
---	---

<i>Основателните опасения от преследване или реалната опасност от подлагане на тежки посегателства може да се основават на дейности, извършвани от кандидата след неговото заминаване от държавата на произход, особено ако се установи, че дейностите, на които се основава молбата, представляват израз или продължение на убежденията или ориентацията, изразявани в държавата на произход.</i>	Когато разглеждат ситуации на място, свързани с действията на кандидата, служителите в областта на убежището трябва да преценят дали субектите на преследването е вероятно да са наясно и да се разпореждат по неблагоприятен начин с убежденията или действията на кандидата в смисъл, че последният ще изпитва основателни опасения от преследване или ще бъде изправен пред реална опасност от тежки посегателства. „Изразяване и продължение на изразяване на убеждения или ориентации в държавата на произход“ не изисква последните да са били изразени в минал период във въпросната държава. Това обаче би помогнало ясно да се потвърди, че убежденията или ориентацията са били изразени преди това.
--	---

Без да се засяга Женевската конвенция, държавите членки могат да решат, че на кандидат, който е подал последваща молба, обикновено не се предоставя статут на бежанец, ако опасността от преследване се основава на обстоятелства, които кандидатът е създал по собствено решение, след като е напуснал държавата на произход (член 5, параграф 3 от Директивата за признаването). Възможността да се въведе такова изключение има за цел избягване на злоупотреби с режима за международна закрила. Трябва да се отбележи обаче, че оценката дали опасенията от страна на кандидата са основателни винаги остава прогнозна и принципът на забрана на връщането във всички случаи следва да бъде спазван.

Национално законодателство и насоки

Субекти на преследвания или на тежки посегателства [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Женевска конвенция	Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 1А, параграф 2	Член 6	

Субектите на преследване или на тежки посегателства включват:

Държавата

- Понятието „държава“ следва да се тълкува в широк смисъл. То включва *де юре* и *де факто* органи и може да обхваща всички длъжностни лица, които упражняват държавни функции, независимо дали те се отнасят до съдебните, изпълнителните или законодателните клонове на правителството и работят на всяко равнище.
- Държавните органи за преследване или тежки посегателства могат също така да включват: лица или образувания, които са оправомощени да упражняват държавна власт; частни лица или групи, действащи под контрола или ръководството на органи или образувания, оправомощени да упражняват държавна власт; или държавни служители, действащи извън обхвата на своите законни правомощия.

Партии или организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия

- Когато контролират територията на държавата или значителна част от нея, държавите или организациите могат *де факто* да включват държавни субекти, като упражняват елементи на държавна власт при липса на *де юре* държавен орган.
- Границата между партии или организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия, и недържавни субекти не винаги е язка.

Недържавни субекти

- Това понятие обхваща всички недържавни субекти като кланове и племена, бунтовнически групировки, престъпници, членове на семейството и др.

Субектите на преследване са ключов елемент в процеса на определяне на статута. Преследването или тежките посегателства винаги трябва да са под формата на поведение от страна на конкретен субект.

Закрила в държавата на произход [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Женевска конвенция	Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 1А, параграф 2	Член 7	

Международната закрила е вторична на закрилата, достъпна в държавата на произход. Поради тази причина оценката на наличието на закрила в държавата на произход е задължителен етап в анализа на необходимостта от международна закрила, която трябва да бъде предоставена, ако служителят в областта на убежището по-рано установи, че е налице реална опасност от преследване или тежки посегателства в случай на завръщане на кандидата в областта по местоживееене в държавата на произход.

На първо място, служителят в областта на убежището трябва да прецени наличието на закрила в района на местоживееене в държавата на произход. Ако подобна закрила не е предоставена на кандидата, може да се провери наличието на различен безопасен район в тази държава.

Наличието или липсата на закрила не е необходимо да бъде свързано с причините за преследването. Обикновената невъзможност и неспособността да се предостави достатъчна закрила демонстрират липса на такава. Мотиви или дискриминационни причини за субектите на закрилата не представляват предпоставка. Трябва обаче да се отбележи, че в случаите, когато липсата на закрила е умишлена, това може да доведе до преследване или тежки посегателства.

Таблицата по-долу илюстрира задължителните елементи, които трябва да се имат предвид при оценката на наличието на закрила срещу преследване или тежки посегателства:

Закрила в държавата на произход:		
Субекти на закрила... трябва да... предостави закрила, която е:
<div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;">Държава</div>	<div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;">има желание</div>	<div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;">ефективна</div>
	+	+
<div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px;">Партии или организации, включително и международни организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия.</div>	<div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;">е в състояние</div>	<div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;">постоянна</div>
		+
		<div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;">достъпна</div>

Субекти на закрила [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Списъкът със субекти на закрила е **изчерпателен**:

- **Държавата**

Обикновено държавата е основният субект на закрила. Тя обхваща всеки орган, упражняващ законодателни, изпълнителни, съдебни или други функции и действащ на всяко ниво – централно, федерално, регионално, провинциално или местно.

В някои случаи на частните субекти могат да бъдат предоставени и държавни правомощия и отговорности за предоставяне на закрила под контрола на държавата. Това следва да бъде в съответствие с приета от държавата мярка.

За да бъде считана за субект на закрила, държавата трябва да контролира цялата територия на държавата на произход или най-малкото значителна част от нея. В някои случаи държавата като субект на закрила може да получава подкрепа от партии и организации, включително от международни организации, за да изпълни своята роля по отношение на закрилата; това обаче не бива да засяга контрола от страна на държавата над територията или значителна част от нея.

Държава: желание

Държавата не желае да предложи закрила, особено когато самата тя е участник в преследване или тежко посегателство или толерира такива действия.

Когато преследването или тежките посегателства се извършват от държавата или от нейни представители, би следвало да се изхожда от презумпцията, че кандидатът няма на разположение реална закрила. Тази презумпция обаче е оборима и могат да се прилагат някои изключения (например когато заплахата е от местен орган, а централният орган е готов и в състояние да предложи закрила).

Държава: способност

Самото наличие на готовност за закрила не би било достатъчно, ако не може да се запази способността за защита.

Държавата не е в състояние да предложи закрила, ако не притежава необходимите правомощия или ресурси за предоставянето ѝ.

В това отношение особено внимание трябва да се обърне на ситуации, в които наскоро е осъществен силов преврат в държавата на произход или ако в държавата е обявено извънредно положение.

И двете условия трябва да бъдат изпълнени. Закрилата не може да се счита за предоставена на кандидата, в случай че държавата желае, но не е в състояние да я предостави или е в състояние, но не желае да предостави закрила.

Невъзможността и/или нежеланието от страна на държавата да предостави закрила може да бъде конкретно за всеки отделен случай на кандидата или от общ характер, който се отнася и за кандидата.

- **Партии или организации, включително международни организации**

Партиите и организациите могат да бъдат считани за субекти на закрила, ако отговарят на следните кумулативни изисквания:

контрол (на значителна част от) територията на държавата

готовност за предоставяне на закрила

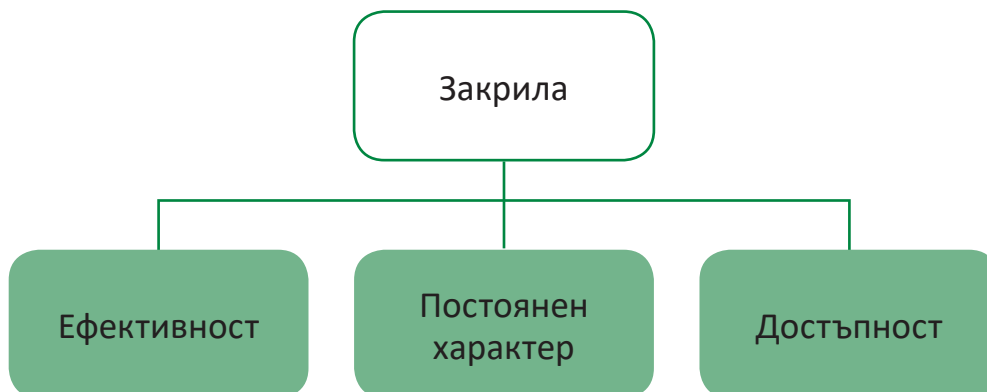
способност за предоставяне на закрила

За да се счита, че партиите или организациите контролират територията на дадена държава или значителна част от нея, следва да се установи, че те упражняват съответните правителствени функции. Това трябва да се разглежда във връзка с действителната им възможност да предоставят закрила, която е ефективна и не е временна.

Желанието и способността на партиите и организациите да предоставят закрила трябва да бъдат оценявани съгласно същите стандарти, приложими за закрилата, предоставяна от държавата.

Качество на закрилата

Закрилата в държавата на произход трябва да отговаря едновременно на три условия:

► Ефективност [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Закрилата основно се предоставя, когато субектите на закрила вземат разумни мерки, за да попречат на преследването или на тежките посегателства, между другото, чрез съществуването на ефективна съдебна система, позволяваща разкриването, преследването и наказването на действията, представляващи преследване или тежко посегателство, и когато кандидатът има достъп до такава закрила.

Преценката дали субектът на закрила взема „**разумни мерки**“ е практически въпрос и се отнася до мерките, които може основателно да се очаква да бъдат предприети, за да се предотврати преследването или тежките посегателства, предмет на опасенията на кандидата. Това, което би било определено като разумни мерки, зависи и от тежестта на посегателствата, предмет на опасенията. Някои нива на малтретиране не могат да бъдат изключени, дори ако са предприети разумни мерки за предотвратяване на преследване или претърпяване на тежки посегателства.

Действията на преследване или действията, които причиняват тежки посегателства, по принцип попадат в обхвата на наказателното право поради тяхната висока степен на тежест. Самото разкриване, наказателно преследване и наказание на действията, представляващи преследване или тежки посегателства, след като са били извършени, не отговаря на изискването за ефективна закрила. Субектите на закрила трябва да предприемат разумни мерки, за да предотвратят подобни действия на посегателство и да намалят опасността от тях.

В оценката дали може да се осигури ефективна защита могат да се вземат предвид елементи като например архивите в областта на правата на човека, корупцията, изчерпателността на ресурсите, практиките на правоприлагане, независимостта на съдебната система и др.

► Постоянен характер [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Тъй като проучването на необходимостта от международна закрила е с прогнозен характер, от съществено значение е оценката дали закрилата в държавата на произход е постоянна.

Особено внимание трябва да се обърне при оценката на този елемент по отношение на закрила, предоставяна от партии или организации, включително международни организации, които контролират държавата или значителна част от територията ѝ, тъй като контролът им обикновено е с временен характер.

► Достъпност [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Достъпът на кандидата до закрила в държавата на произход трябва да бъде преценен с оглед както на правните, така и на практическите препятствия пред закрилата. Такива препятствия могат да се отнасят до личното положение на кандидата, дискриминация, културни бариери, положение на субект на преследване или на тежко посегателство и т.н.

Когато субектът на преследване или на тежко посегателство е държавата, може да се предположи, че закрила не е достъпна. Това е свързано с изискването за желание от страна на държавата.

За да се установи, че закрила не е достъпна, трябва да бъде доказано, че:

- кандидатът е потърсил без успех закрила от компетентните органи в държавата на произход; или
- кандидатът не би получил закрила, ако я е потърсил, като например в случаите, когато закрилата обикновено не е достъпна или когато търсенето на такава е безсмислено или дори опасно.

Изчерпването на вътрешните средства за защита в държавата на произход обаче не е предпоставка за потвърждаване на липсата на достъп до закрила срещу преследване или тежки посегателства. Трябва да се обръща особено внимание на личните обстоятелства на кандидата, особено в случай че той/тя са били малтретирани от субекта на закрила или субектът на закрила в миналото не е предоставил такава на кандидата срещу преследване или тежки посегателства.

Алтернатива на държавната закрила [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Женевска конвенция	Директива относно признаването	Национално законодателство
Член 1А, параграф 2	Член 8	

Ако закрила не е достъпна в района по местоживее на кандидата в държавата на произход, може да се проучи наличието на различна безопасна част в тази държава.

Следователно служителят в областта на убежището може да определи, че кандидатът не се нуждае от международна закрила, ако в част от държавата на произход, където той/тя не изпитва основателни опасения от преследване и не е поставен в реална опасност от тежки посегателства или където има достъп до закрила срещу преследване и тежки посегателства.

Служителят в областта на убежището има задължението да докаже, че в конкретната област в държавата на произход е достъпна държавна закрила. Тази област трябва да бъде идентифицирана от служителя в областта на убежището.

За да се определи, че вътрешна закрила е налична в **определена част** от държавата на произход на кандидата, трябва да бъдат изпълнени три критерия едновременно:

Тази част от държавата е **сигурна** за кандидата.

Кандидатът има **достъп** до тази част на държавата.

Трябва да може **основателно да се очаква** кандидатът да се установи там.

Няма изискване кандидатът да е изчерпал възможността да получи закрила в друга част от държавата на произход преди да потърси международна закрила. Оценка акцентира върху наличието на такава алтернатива към момента на вземане на решението.

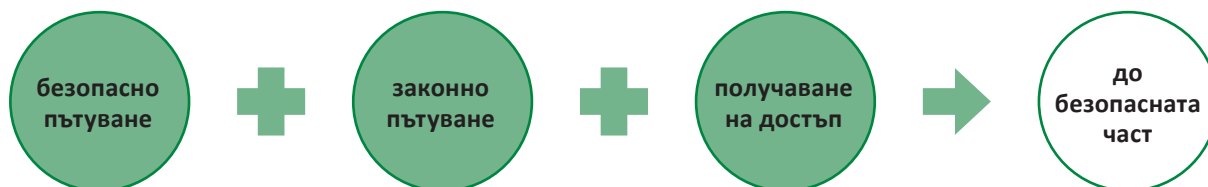
► Безопасност в част от държавата на произход [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Дадена област е безопасна за кандидата или поради факта, че той/тя не изпитва основателни опасения от преследване или тежки посегателства, или защото в тази част на държавата има достъп до закрила срещу такива.

<p>Липса на преследване или на тежки посегателства</p>	<ul style="list-style-type: none"> липса на първоначално преследване или тежки посегателства, произхождащи от района по местоживеене: в тази връзка трябва да се проучи обхватът на субекта на преследване или на тежки посегателства; <p style="text-align: center;">и</p> <ul style="list-style-type: none"> няма потенциални нови форми на преследване или тежки посегателства. <p>В случай че субектът на преследване или на тежки посегателства е държавата, обикновено там няма да има безопасен район, тъй като принципно държавата контролира цялата си територия.</p>
<p>или</p>	
<p>Достъп до закрила срещу преследване или тежки посегателства</p>	<p>Закрилата в разглежданата област трябва да отговаря на същите задължителни елементи като тези, които се изискват за закрила от преследване или от тежки посегателства в района по местоживеене в държавата на произход (вж. подраздел „Качество на закрилата“).</p> <p>В случай че субектът на преследване или на тежки посегателства е държавата, съществува презумпция, че кандидатът няма достъп до ефективна защита, тъй като принципно държавата контролира цялата си територия.</p> <p>Ако преследването или тежките посегателства, причинени от недържавни субекти, бъдат оправдани или толерирани от държавата, трябва да се проучи влиянието им в областта, разглеждана като алтернатива на държавната закрила.</p>

► Достъп до част от държавата на произход [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

За да се приеме, че е налице алтернатива на държавната закрила в държавата на произход на кандидата, не е достатъчно служителят в областта на убежището да идентифицира безопасна част в държавата. Кандидатът трябва да има възможност безопасно и законно да пътува до тази част на държавата и да получи достъп до нея.

- **Безопасно пътуване** – съществува безопасен маршрут, по който кандидатът практически може да пътува без неправомерни затруднения, за да може да има достъп до безопасната област в държавата на произход без да е изложен на сериозна опасност;
- **Законно пътуване** – не съществуват законови пречки, които да възпрепятстват кандидатът да пътува до безопасната област;
- По-специално, ако кандидатът трябва да премине през трета държава, за да навлезе в безопасната област, той/тя трябва да извърши това законно.
- **Получаване на достъп** – на кандидата се разрешава достъп до безопасната област от страна на субекта/субектите, които я контролират.

► Основателност на очакванията кандидатът да се установи в част от държавата на произход [\[обратно към списъка за проверка\]](#)

Проверката на обосноваването почива на **основаващ се на правата подход**. По-специално следва да бъдат гарантирани основните потребности, включително, наред с другото, храна, подслон и хигиена. Освен това трябва да се обърне особено внимание на възможността лицето да осигури своето собствено и семейно препитание, основно здравеопазване и образование за децата.

При извършване на оценката дали кандидатът трябва да се установи в тази част на държавата, трябва да се вземе предвид личното положение на кандидата като например възраст, пол, здравословно състояние,

социален и образователен статус, семейни и социални връзки, език, полова идентичност и сексуална ориентация и др.

Национални насоки:

Нежелание за възползване от закрила от държавата на произход

Ако в държавата на произход е достъпна закрила, може да има случаи, в които кандидатът не желае да се ползва от такава закрила въз основа на обосновани причини.

Нежеланието на кандидата да се ползва от закрилата на държавата на произход (включително достъпната защита в друга безопасна част в държавата на произход) трябва да бъде свързано с опасения от преследване или опасност от тежки посегателства.

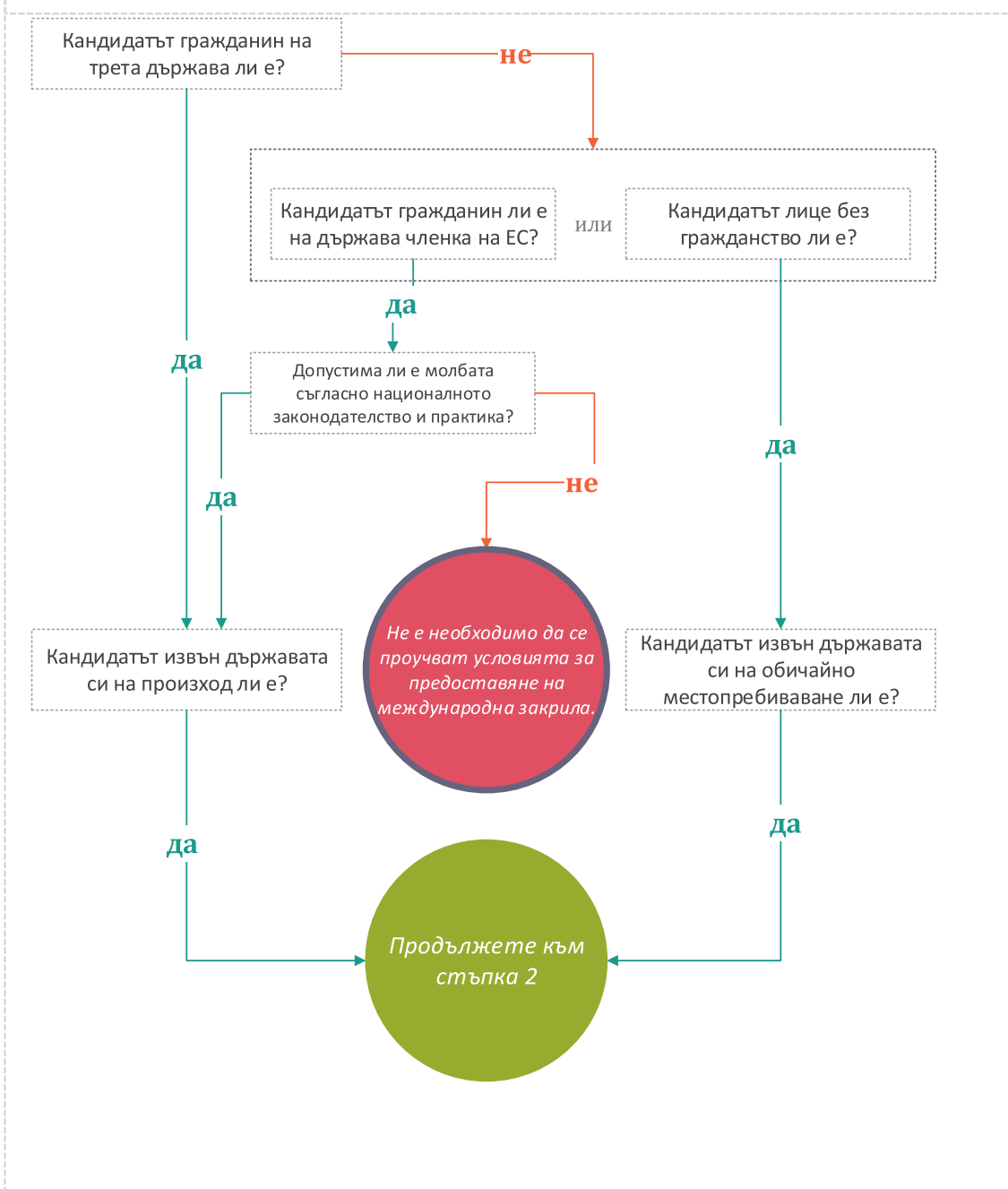
Преживени травматични събития и трайните им последици биха могли да представляват неоспорима причина за нежеланието на кандидата да се възползва от закрилата на държавата на произход.

ДИАГРАМИ

- ▶ *визуално поетапно ръководство за служител в областта на убежището при разглеждането на индивидуалната молба за предоставяне международна закрила*

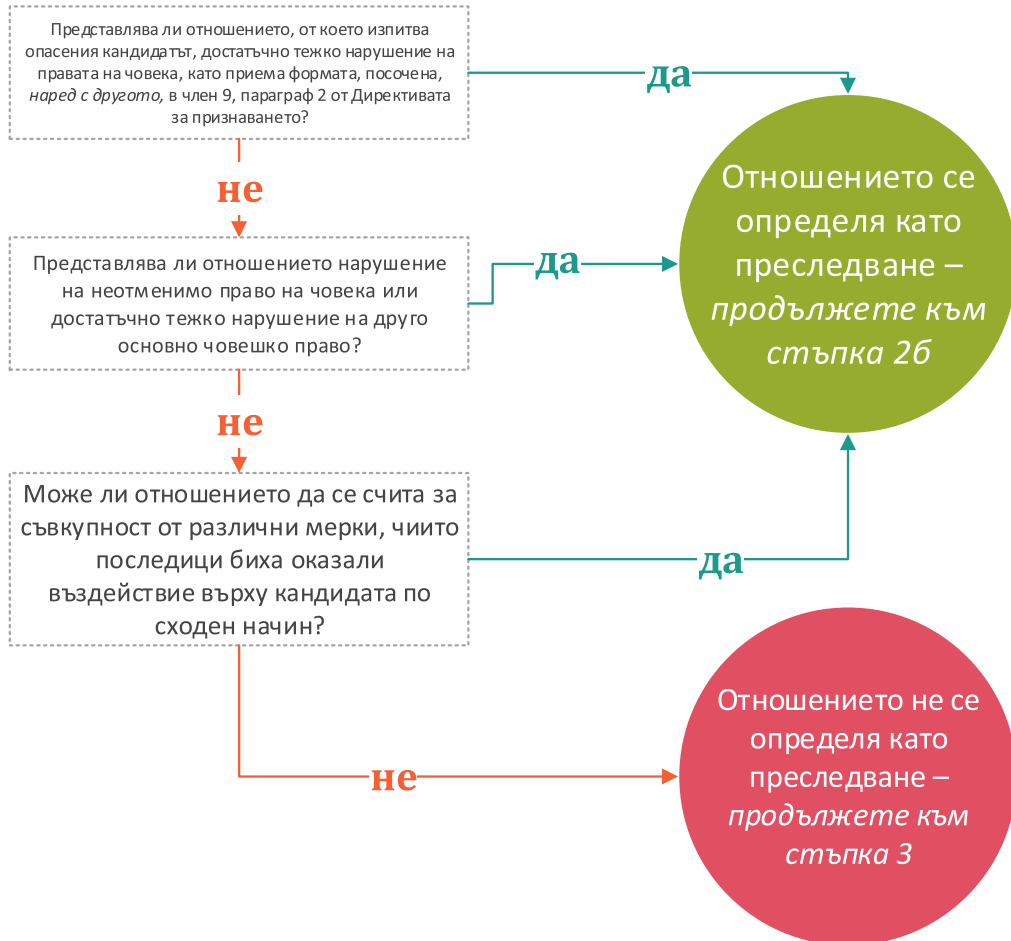
1

Предварителни съображения: индивидуално и териториално приложно поле

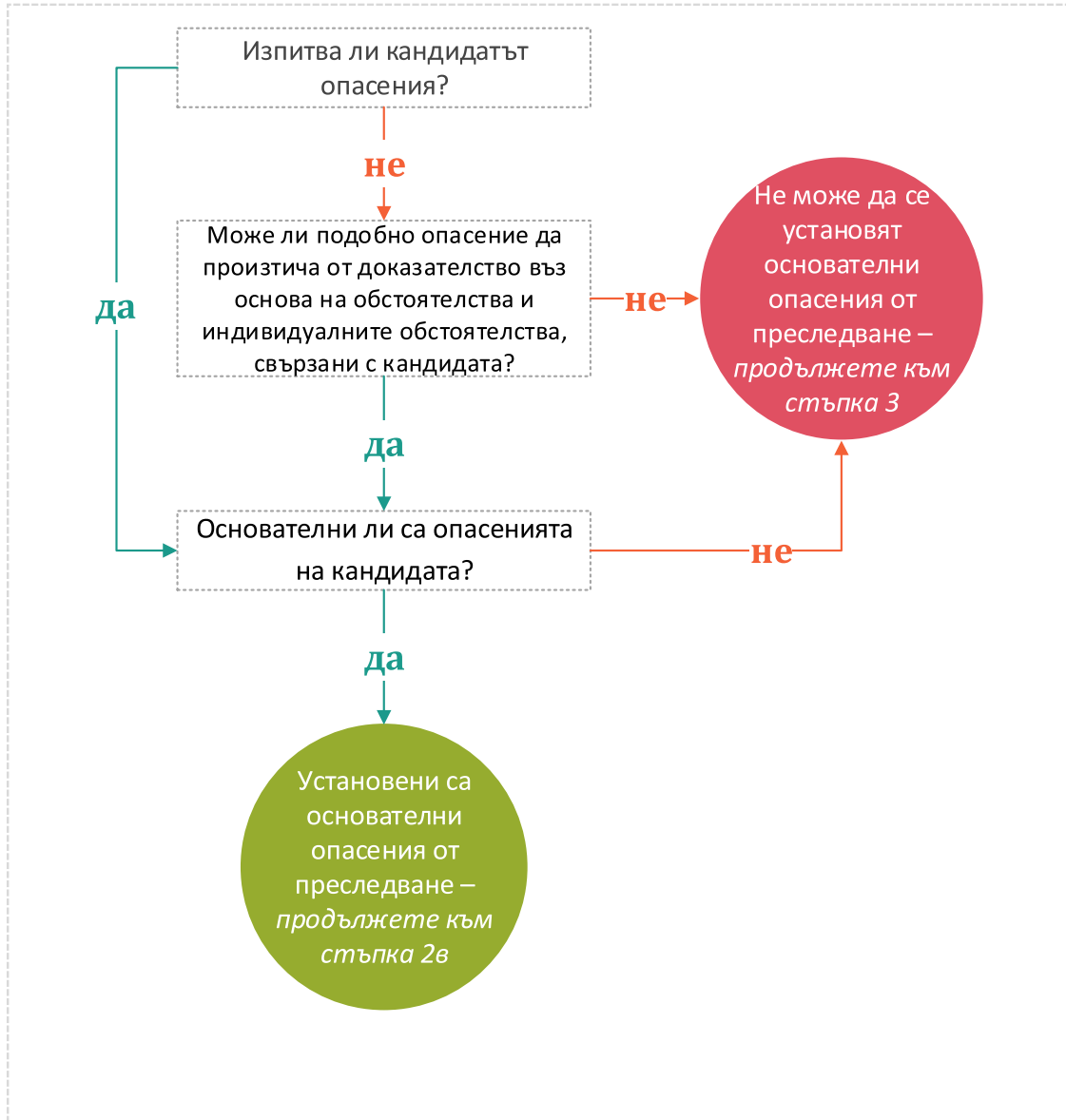
2a

Преследване

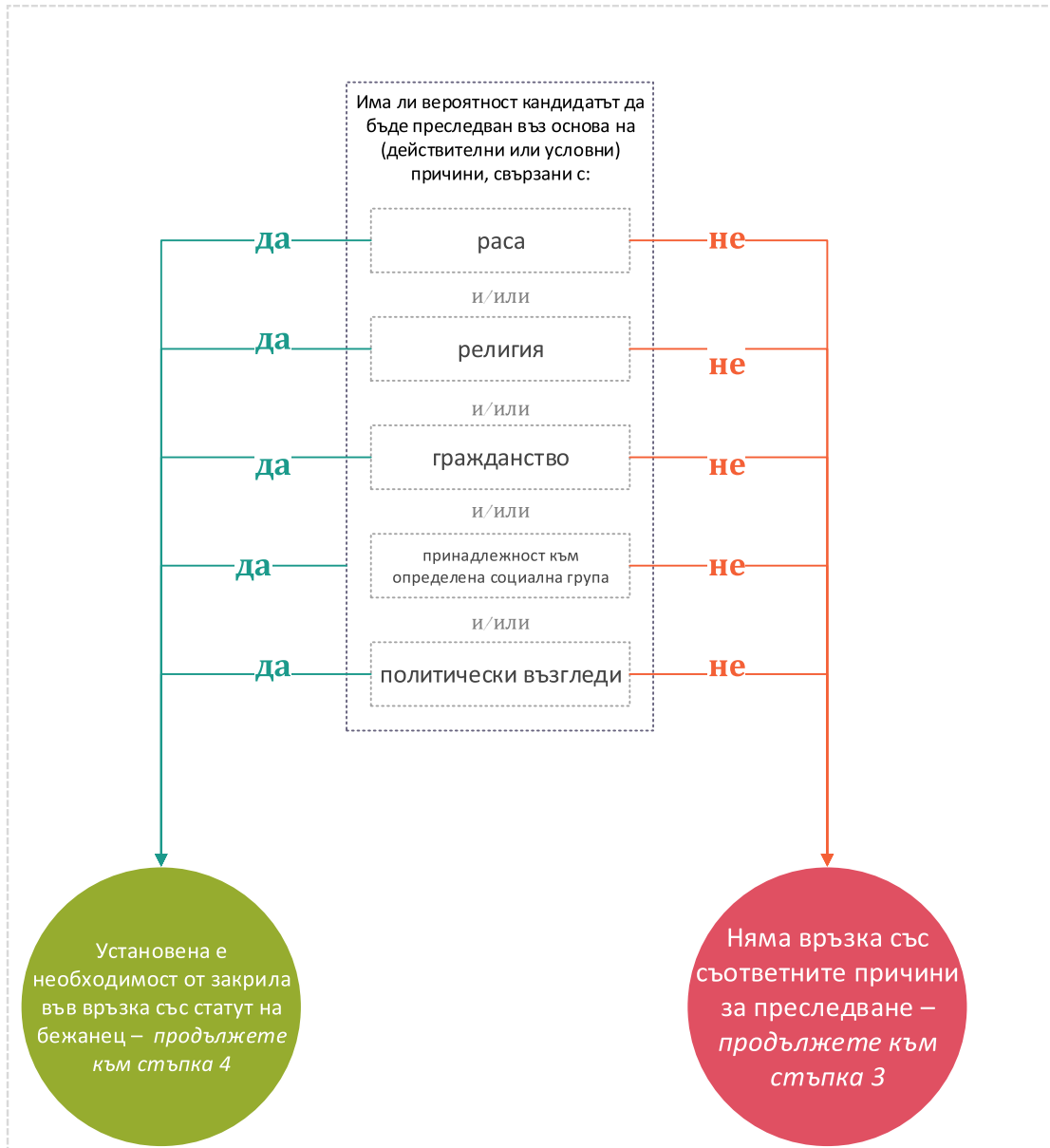
26

Основателни опасения

2B

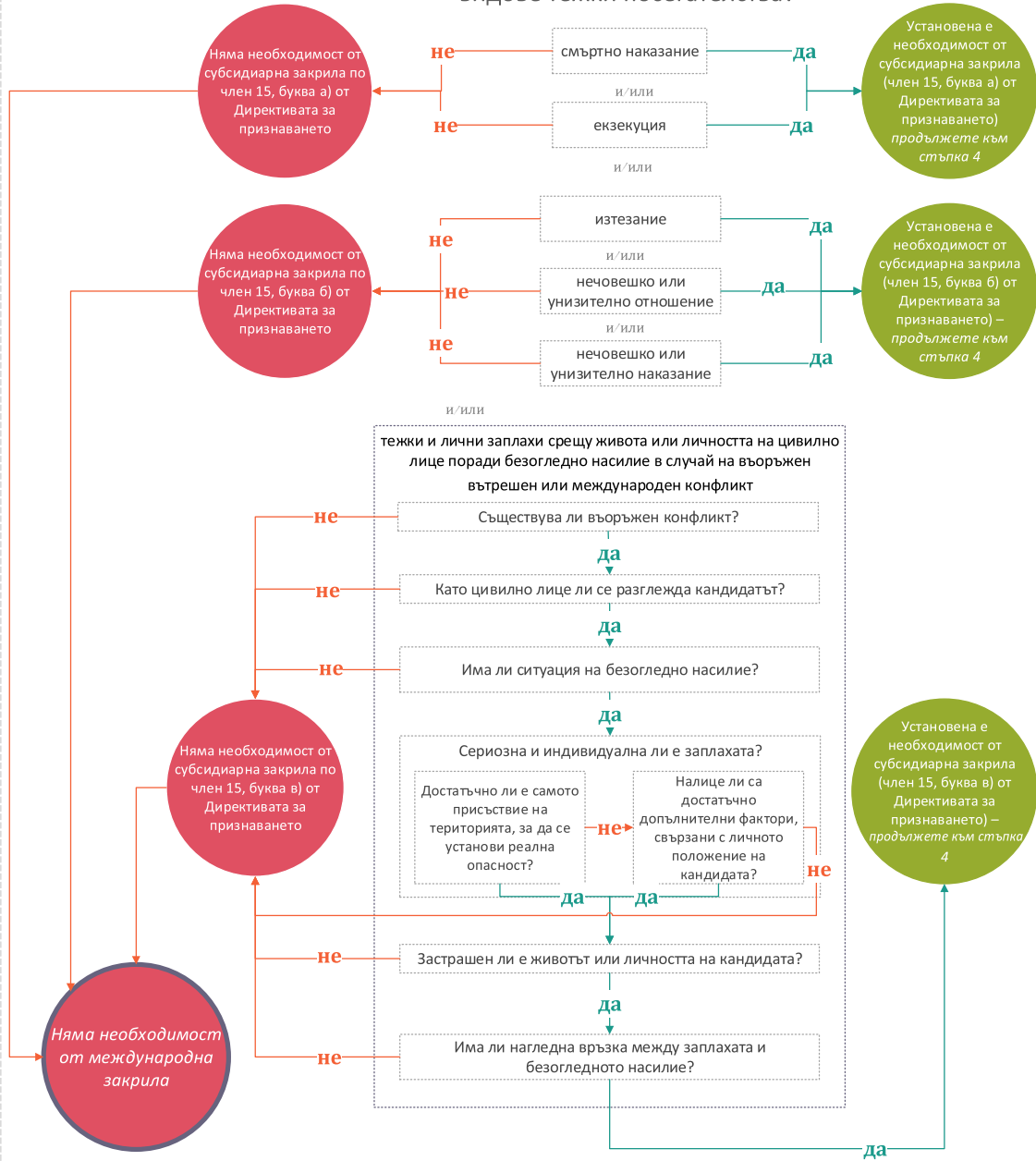
Причини за преследване

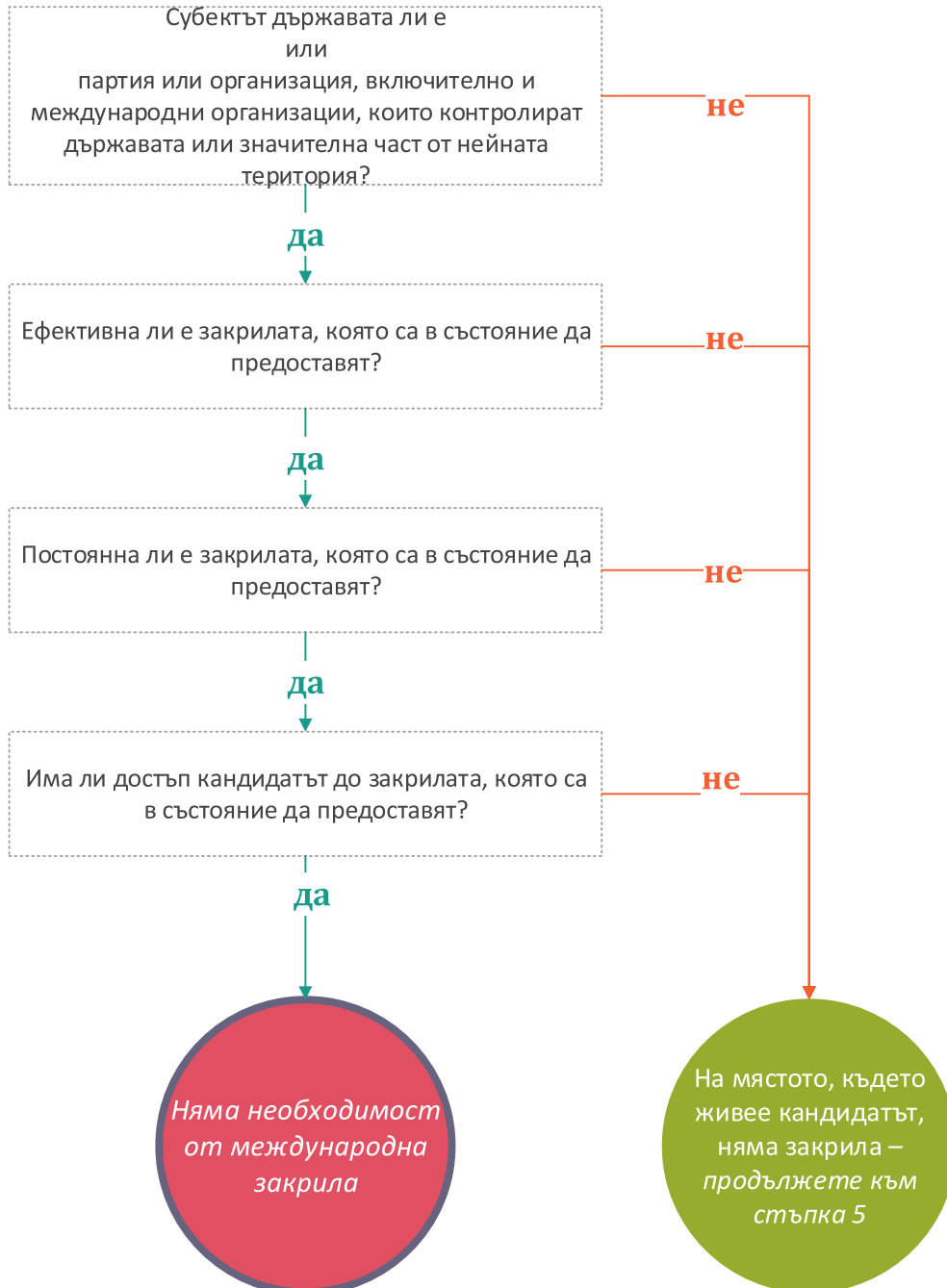
Субсидиарна закрила

Има ли разумна степен на вероятност кандидатът да бъде изложен на някой от следните видове тежки посегателства?

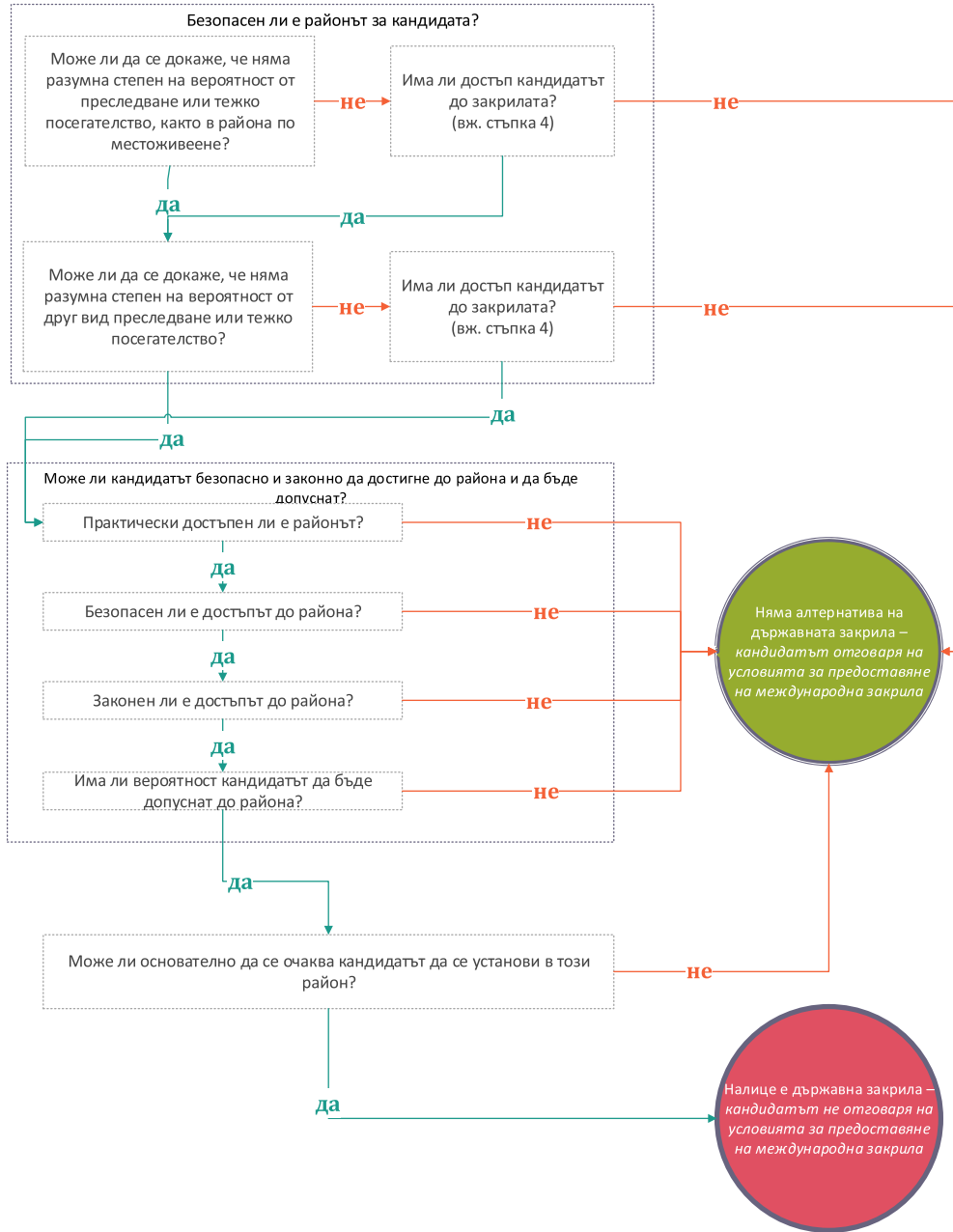
4

Закрила в държавата на произход

5

Алтернатива на държавната закрила

ПОЗОВАВАНИЯ

- ▶ *Позовавания на законодателни актове, приложима съдебна практика и допълнителни ресурси*
- ▶ *Използвайте полетата за писане, за да добавите национално законодателство и съдебна практика*

Полезни връзки

- ✓ Директива относно процедурата за статут на бежанец – Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила
- ✓ Съд на ЕС – Съд на Европейския съюз
- ✓ ЕКПЧ – Европейска конвенция за защита на правата на човека
- ✓ ЕСПЧ – Европейски съд по правата на човека
- ✓ Женевска конвенция – Женевска конвенция от 1951 г. и нейният протокол от 1967 г. относно статута на бежанците
- ✓ МС – Международен съд
- ✓ Директива за признаването – Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила

Други източници

Наръчник и насоки на ВКБООН за процедури и критерии за определяне статут на бежанец съгласно Женевската конвенция за статута на бежанците от 1951 г. и Протокола от 1967 г. към нея, други насоки, политически документи и заключенията на Изпълнителния и Постоянния комитет на ВКБООН са достъпни на [следния адрес](#).

Правни позовавания и съответна съдебна практика

Този преглед на позовавания на нормативните актове и съдебната практика не си поставя за цел да бъде изчерпателен инструмент за справки. Единствената му цел е да предостави практически указания на служителите, работещ по случая, като го насочи към някои от най-важните разпоредби и случаи от съдебната практика.

Следните позовавания са организирани по теми. Когато е възможно, за по-лесна справка са предоставени връзки към съдебната практика и допълнителните правни инструменти.

Общи принципи

Правни позовавания	Съдебна практика
Член 1А, параграф 2 от Женевската конвенция	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Съд на ЕС, <i>H.N. срещу Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General</i>, дело C-604/12, решение от 8 май 2014 г., EU:C:2014:302, параграф 35. (<i>предимство при предоставяне статут на бежанец</i>) ✓ Съд на ЕС, <i>MM срещу Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General</i>, дело C-277/11, решение от 22 ноември 2012 г., EU:C:2012:744, параграф 64. (<i>етапи на процеса на вземане на решения</i>)
Член 2, буква г), е) от Директивата за признаването	
Член 4, параграф 3 от Директивата за признаването	
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Индивидуално и териториално приложно поле

Правни позовавания	Съдебна практика
<p>Протокол от 1967 г. към Женевската конвенция за статута на бежанците</p> <p>Член 2, буква г), е) от Директивата за признаването</p> <p>Конвенция за статута на лицата без гражданство, 360 ООН, Серия „Договори“ 117, 28 септември 1954 г.</p> <p>Протокол № 24 относно убежището, предоставяно на гражданите на държавите членки на Европейския съюз</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ МС, Дело <i>Nottebohm</i> (Лихтенщайн срещу Гватемала), решение от 6 април 1955 г., втори етап, Доклади на МС, 1955 г., страници 23 – 24. (приписване на гражданство) ✓ Съд на ЕС, <i>X и X срещу Белгия</i>, дело C-638/16 PPU, решение от 7 март 2017 г., ECLI:EU:C:2017:173, параграфи 49 и 51. (Териториално приложно поле на Директивата за признаването)
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Статут на бежанец: основателни опасения от преследване

Правни позовавания	Съдебна практика
<p>Член 1А, параграф 2 от Женевската конвенция</p> <p>Член 9 от Директивата за признаването</p> <p>Член 4, параграф 4 от Директивата за признаването</p> <p>Всеобща декларация за правата на човека, Общото събрание на ООН, Резолюция 217 (III), 10 декември 1948 г.</p> <p>Международен пакт за граждански и политически права (МПГПП), 999 ООН, Серия „Договори“ 171, 16 декември 1966 г.</p> <p>Международна конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация, 660 ООН, Серия „Договори“ 195, 7 март 1966 г.</p> <p>Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, 1249 ООН, Серия „Договори“ 13, 18 декември 1979 г.</p> <p>Конвенция за правата на детето, 1577 ООН, Серия „Договори“ 3, 20 ноември 1989 г.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Съд на ЕС, <i>Andre Lawrence Shepherd срещу Федерална република Германия</i>, дело C-472/13, решение от 26 февруари 2015 г., ECLI:EU:C:2015:117, параграфи 25 – 26 (индивидуална оценка на преследването); параграфи 46, 49 и 52 – 56. (отклонение от военна служба) ✓ Съд на ЕС, <i>Федерална република Германия срещу Y и Z</i>, съединени дела C-71/11 и C-99/11, решение от 5 септември 2012 г., голям състав, ECLI:EU:C:2012:518, параграф 57, параграфи 60 – 67 (тежест на нарушаване на правото на религиозна свобода), параграф 72 (достатъчно сериозно да се квалифицира като преследване), параграфи 78 – 80. (основателност) ✓ Съд на ЕС, <i>Minister voor Immigratie en Asiel срещу X и Y и Z срещу Minister voor Immigratie en Asiel</i>, съединени дела C-199/12 – C-201/12 решение от 7 ноември 2013 г., ECLI:EU:C:2013:720, параграфи 53 – 61; (достатъчно сериозно да се квалифицира като преследване, криминализиране на хомосексуални действия); параграфи 63 – 64 (преследване в миналото) параграфи 73 – 76. (основателност)

Правни позовавания	Съдебна практика
<p>Факултативен протокол към Конвенцията за правата на детето относно участието на деца във въоръжен конфликт, 25 май 2000 г.</p> <p>Факултативен протокол към Конвенцията за правата на детето относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография, 25 май 2000 г.</p> <p>Конвенция за правата на хората с увреждания, 2515 ООН, Серия „Договори“ 3, 13 декември 2006 г.</p> <p>Международен пакт за икономически, социални и културни права от 1966 г. („ICESCR“), 993 ООН, Серия „Договори“ 3, 16 декември 1966 г.</p> <p>Европейската социална харта от 1961 г., серия „Европейски договори“ № 35, 18 октомври 1961 г. и Преработена Европейска социална харта, серия „Европейски договори“ № 163, 3 май 1996 г.</p>	
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Мотиви за преследване: раса

Правни позовавания	Съдебна практика
<p>Член 1А, параграф 2 от Женевската конвенция</p> <p>Член 10, параграф 1, буква а) от Директивата за признаването</p> <p>Международна конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация, 660 ООН, Серия „Договори“ 195, 7 март 1966 г.</p>	<p>✓ ЕСПЧ, <i>Khamrakov срещу Русия</i>, жалба № 68894/13, 16 април 2015 г., параграфи 66 и 67. (преследване въз основа на етнически произход)</p> <p>✓ ЕСПЧ, <i>А.А. срещу Франция</i>, жалба № 18039/11, 15 април 2015 г., параграф 58. (преследване въз основа на етнически произход)</p> <p>✓ ЕСПЧ, <i>А.Ф. срещу Франция</i>, жалба № 80086/13, решение от 15 април 2015 г., параграфи. 50 – 52. (преследване въз основа на етнически произход)</p> <p>✓ ЕСПЧ, <i>С.Н. срещу Обединеното кралство</i>, жалба №19956/06, решение от 15 юни 2010 г., параграф 70. (расова дискриминация)</p> <p>✓ ЕСПЧ, <i>Salah Sheekh срещу Нидерландия</i>, жалба № 1948/04, решение от 11 януари 2007 г., параграф 148. (етническо малцинство)</p> <p>✓ ЕСПЧ, <i>Кипър срещу Турция</i>, жалба № 25781/94, решение от 10 май 2001 г., голям състав, параграф 306. (расова дискриминация)</p>
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Мотиви за преследване: религия

Правни позовавания	Съдебна практика
<p>Член 1А, параграф 2 от Женевската конвенция</p> <p>Член 10, буква б) от Директивата за признаването</p>	<p>✓ Съд на ЕС, <i>Федерална република Германия срещу Y и Z</i>, съединени дела C-71/11 и C-99/11, решение от 5 септември 2012 г., голям състав, Y и Z, ECLI:EU:C:2012:518, параграф 80. <i>(не може да се очаква от кандидата да се въздържа от упражняването на религиозни практики)</i></p> <p>✓ ЕСПЧ, <i>F.G. срещу Швеция</i>, жалба № 43611/11, решение от 23 март 2016 г., параграфи 123 – 124. <i>(промяна на религия)</i></p> <p>✓ ЕСПЧ, <i>M.K.N. срещу Швеция</i>, жалба № 72413/10, решение от 27 юни 2013 г., параграфи 32 – 44. <i>(религиозна принадлежност)</i></p>
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Мотиви за преследване: гражданство

Правни позовавания	
<p>Член 1А, параграф 2 от Женевската конвенция</p> <p>Член 10, буква в) от Директивата за признаването</p>	
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Мотиви за преследване: принадлежност към определена социална група

Правни позовавания	Съдебна практика
<p>Член 1А, параграф 2 от Женевската конвенция</p> <p>Член 10, буква г) от Директивата за признаването</p> <p>Член 30 от Директивата за признаването</p>	<p>✓ Съд на ЕС, <i>Minister voor Immigratie en Asiel срещу X и Y и Z срещу Minister voor Immigratie en Asiel</i>, съединени дела C-199/12 – C-201/12 решение от 7 ноември 2013 г., ECLI:EU:C:2013:720, параграфи 45 – 49 <i>(дефиниция на определена социална група)</i>; параграфи 53 – 61; <i>(криминализиране на хомосексуални действия)</i>; параграфи 70 – 76 <i>(не може да се очаква кандидатът да прикрива хомосексуалността или да бъде резервиран при изразяването на своята сексуална ориентация)</i>.</p>
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Мотиви за преследване: политически възгледи

Правни позовавания	
Член 1А, параграф 2 от Женевската конвенция	
Член 10, буква г) от Директивата за признаването	
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Връзка (поради причини, свързани със)

Правни позовавания	
Член 1А, параграф 2 от Женевската конвенция	
Член 9, параграф 3 от Директивата за признаването	
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Субсидиарна закрила: реална опасност от тежки посегателства

Правни позовавания	Съдебна практика
Член 2, буква е) от Директивата за признаването	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Съд на ЕС, <i>Meki Elgafaji u Noor Elgafaji срещу Staatssecretaris van Justitie</i>, дело C-465/07, решение от 17 февруари 2009 г., Европейски идентификатор за съдебна практика (ECLI): EU:C:2009:94, параграф 40. (сериозно посегателство в миналото) ✓ ЕСПЧ, <i>F.G. срещу Швеция</i>, жалба № 43611/11, решение от 23 март 2016 г., параграф 115 (оценка на реалната опасност) ✓ ЕСПЧ, <i>Aiad срещу България</i>, жалба № 46390/10, решение от 11 октомври 2011 г., параграф 99, буква в). (оценка на реалната опасност) ✓ ЕСПЧ, <i>Saadi срещу Италия</i>, жалба № 37201/06, решение от 28 февруари 2008 г., параграф 130 (оценка на реалната опасност); параграф 140. (стандарт на доказване) ✓ ЕСПЧ, <i>Vilvarajah и други срещу Обединеното кралство</i>, 45/1990/236/302-306, решение от 26 септември 1991 г., параграф 111. (стандарт на доказване)
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Субсидиарна закрила: смъртно наказание или екзекуция

Правни позовавания	Съдебна практика
<p>Член 15, буква а) от Директивата за признаването</p> <p>Член 2 от ЕКПЧ</p> <p>Протокол № 6 към Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи относно отмяната на смъртното наказание</p> <p>Протокол № 13 към Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи относно премахването на смъртното наказание при всички обстоятелства</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ЕСПЧ, <i>Al-Saadoon и Mufdhi срещу Обединеното кралство</i>, жалба № 61498/08, решение от 2 март 2010 г., параграф 115. (смъртно наказание – очакване на екзекуцията) ✓ ЕСПЧ, <i>Ilascu и други срещу Молдова и Русия</i>, жалба № 48787/99, решение от 8 юли 2004 г., параграфи 429 – 433 (смъртно наказание – очакване на екзекуцията) ✓ ЕСПЧ, <i>Soering срещу Обединеното кралство</i>, 1/1989/161/217, 7 юли 1989 г., параграф 111 (очакване на екзекуцията)
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Субсидиарна закрила: изтезания или нехуманно или унизително отношение или наказание

Правни позовавания	Съдебна практика
<p>Член 15, буква б) от Директивата за признаването</p> <p>Член 3 от ЕКПЧ</p> <p>Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унизително отношение или наказание, 1465, ООН, серия „Договори“ 85, 10 декември 1984 г.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Съд на ЕС, <i>Mohamed M’Vodj срещу Белгия</i>, дело C-542/13, решение от 18 декември 2014 г., голям състав, параграфи 40 – 41 и 50. (липса на подходящо здравеопазване) ✓ Съд на ЕС, <i>Meki Elgafaji и Noor Elgafaji срещу Staatssecretaris van Justitie</i>, дело C-465/07, решение от 17 февруари 2009 г., Европейски идентификатор за съдебна практика (ECLI): EU:C:2009:94, параграф 28. (Значение на съдебната практика на ЕСПЧ при тълкуване на приложното поле на член 15, буква б) от Директивата за признаването) ✓ ЕСПЧ, <i>Raposhvili срещу Белгия</i>, жалба № 41738/10, решение от 13 декември 2016 г., параграфи 181 – 193. (липса на подходящо здравеопазване) ✓ ЕСПЧ, <i>Trabelsi срещу Белгия</i>, жалба № 140/10, 4 септември 2014 г., параграфи 113 – 115. (доживотен затвор) ✓ ЕСПЧ, <i>M.S.S. срещу Белгия и Гърция</i>, жалба № 30696/09, решение от 21 януари 2011 г., голям състав, параграф 220. (определение за „нечовешко“ и „унизително“) ✓ ЕСПЧ, <i>Gäfgen срещу Германия</i>, жалба № 22978/05, решение от 1 юни 2010 г., голям състав, параграф 108. (праг на тежест за определяне като изтезание) ✓ ЕСПЧ, <i>Kalashnikov срещу Русия</i>, жалба № 47095/99, решение от 15 юли 2002 г., параграф 95. (унизително отношение). ✓ ЕСПЧ, <i>Selmouni срещу Франция</i>, жалба № 25803/94, решение от 28 юли 1999 г., голям състав, параграфи 99 – 101. (определение за изтезание) ✓ ЕСПЧ, <i>Tyler срещу Обединеното кралство</i>, жалба № 5856/72, решение от 15 март 1978 г., параграф 30. (унизително отношение) ✓ ЕСПЧ, <i>Ирландия срещу Обединеното кралство</i>, жалба № 5310/71, решение от 18 януари 1978 г., параграф 167. (разграничение между изтезания и нечовешко или унизително отношение или наказание)
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Субсидиарна закрила: тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт

Правни позовавания	Съдебна практика
Член 15, буква в) от Директивата за признаването	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Съд на ЕС, <i>Aboubaacar Diakité срещу Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides</i>, дело C-285/12, решение от 30 януари 2014 г., параграф 35. (въоръжен конфликт) ✓ Съд на ЕС, <i>Meki Elgafaji u Noor Elgafaji срещу Staatssecretaris van Justitie</i>, дело C-465/07, решение от 17 февруари 2009 г., Европейски идентификатор за съдебна практика (ECLI): EU:C:2009:94, параграфи 32 – 33 (сериозна и индивидуална заплаха); параграфи 34 – 35 (безогледно насилие); параграф 39 (проверка по „пълзяща скала“). ✓ ЕСПЧ, <i>К.А.В. срещу Швеция</i>, жалба № 886/11, решение от 5 септември 2013 г., параграфи 75 – 77. (безогледно насилие) ✓ ЕСПЧ, <i>Sufi u Elmi срещу Обединеното кралство</i>, жалби с номера 8319/07 и 11449/07, решение от 28 ноември 2011 г., параграф 241. (безогледно насилие)
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Необходимост от международна закрила, която възниква на място (sur place)

Правни позовавания	Съдебна практика
Член 5 от Директивата за признаването	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ЕСПЧ, <i>F.G. срещу Швеция</i>, жалба № 43611/11, решение от 23 март 2016 г., параграфи 123 – 124 и 144 – 158. (дейности в държавата на убежище – оценка на опасността) ✓ ЕСПЧ, <i>H.S. и други срещу Кипър</i>, жалба № 41753/10 и други 13 жалби, решение от 21 юли 2015 г., параграф 277. (идентификация от органите) ✓ ЕСПЧ, <i>A.A. срещу Швейцария</i>, жалба № 58802/12, решение от 7 януари 2014 г., параграфи 38 – 43. (равнища на дейности и идентификация от органите) ✓ ЕСПЧ, <i>S.F. срещу Швеция</i>, жалба № 52077/10, решение от 15 май 2012 г., параграфи 68 – 71. (равнище на политическа дейност)
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Субекти на преследвания или на тежки посегателства

Правни позовавания	Съдебна практика
Член 6 от Директивата за признаването	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Съд на ЕС, <i>Mohamed M'Vodj срещу Белгия</i>, дело C-542/13, решение от 18 декември 2014 г., голям състав, параграф 35. (субект на преследване като необходимо условие). ✓ ЕСПЧ, <i>Tatar срещу Швейцария</i>, жалба № 65692/12, Съвет на Европа: Европейски съд по правата на човека, 14 април 2015 г., параграф 41. (недържавни субекти) ✓ ЕСПЧ, <i>Sufi u Elmi срещу Обединеното кралство</i>, жалби с номера 8319/07 и 11449/07, решение от 28 ноември 2011 г., параграфи 281 – 282. (субект на преследване като необходимо условие)
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Субекти на закрила и качество на закрила

Правни позовавания	Съдебна практика
<p>Член 1А, параграф 2 от Женевската конвенция</p> <p>Член 7 от Директивата за признаването</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Съд на ЕС, <i>Aydin Salahadin Abdulla и други срещу Федерална република Германия</i>, съединени дела C-175/08, C-176/08, C-178/08 и C-179/08, решение от 2 март 2010 г., параграфи 67 – 76. (ефективност, трайност и достъпност на закрилата, субекти на закрилата) ✓ ЕСПЧ, <i>К.А.В. срещу Швеция</i>, жалба № 886/11, решение от 5 септември 2013 г., параграфи 69, 87. (субекти на закрила) ✓ ЕСПЧ, <i>Salah Sheekh срещу Нидерландия</i>, жалба № 1948/04, решение от 11 януари 2007 г., параграфи 147 – 148. (достъпност на закрилата) ✓ ЕСПЧ, <i>Н. срещу Финландия</i>, жалба № 38885/02, решение от 26 юли 2005 г., параграфи 163 – 164. (субекти на закрила) ✓ ЕСПЧ, <i>Osman срещу Обединеното кралство</i>, жалба № 23452/94, решение от 28 октомври 1998 г., параграфи 115 – 116. (ефективност на закрилата)
Национално законодателство	Национална съдебна практика

Алтернатива на държавната закрила

Правни позовавания	Съдебна практика
Член 8 от Директивата за признаването	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ЕСПЧ, <i>А.А.М. срещу Швеция</i>, жалба № 68519/10, решение от 3 април 2014 г., параграфи 66 – 75. (безопасност в част от държавата на произход) ✓ ЕСПЧ, <i>К.А.В. срещу Швеция</i>, жалба № 886/11, решение от 5 септември 2013 г., параграфи 80 – 85. (достъпност до част от държавата на произход, основателност за установяване) ✓ ЕСПЧ, <i>D.N.M. срещу Швеция</i>, жалба № 28379/11, решение от 27 юни 2013 г., параграф 57 – 59. (безопасност в част от държавата на произход, основателност за установяване) ✓ ЕСПЧ, <i>S.A. срещу Швеция</i>, жалба № 66523/10, решение от 27 юни 2013 г., параграфи 56 – 58 (безопасност в част от държавата на произход) ✓ ЕСПЧ, <i>М.У.Н. и други срещу Швеция</i>, жалба № 50859/10, решение от 27 юни 2013 г., параграфи 68 – 73. (основателност за установяване) ✓ ЕСПЧ, <i>Sufi и Elmi срещу Обединеното кралство</i>, жалби с номера 8319/07 и 11449/07, решение от 28 ноември 2011 г., параграфи 249, 265 – 296. (достъпност до част от държавата на произход, основателност за установяване) ✓ ЕСПЧ, <i>Salah Sheekh срещу Нидерландия</i>, жалба № 1948/04, решение от 11 януари 2007 г., параграф 140 – 148 (закрила от страна на клана, лично положение) ✓ ЕСПЧ, <i>М.К.Н. срещу Швеция</i>, жалба № 72413/10, решение от 27 юни 2013 г., параграфи 35 – 44. (религиозна принадлежност, лично положение)
Национално законодателство	Национална съдебна практика

За контакт с представители на ЕС

Лично

В целия Европейския съюз съществуват стотици информационни центрове „Europe Direct“. Адресът на най-близкия до Вас център ще намерите на уебсайта https://europa.eu/european-union/contact_bg

По телефона или по електронна поща

Europe Direct е служба, която отговаря на въпроси за Европейския съюз. Можете да се свържете с тази служба:

- чрез безплатния телефонен номер 00 800 6 7 8 9 10 11 (някои оператори може да таксуват обаждането),
- или стационарен телефонен номер +32 22999696, или
- по електронна поща чрез формуляра на разположение на адрес https://europa.eu/european-union/contact_bg.

За да намерите информация за ЕС

Онлайн

Информация за Европейския съюз на всички официални езици на ЕС е на разположение на уебсайта Europa на адрес https://europa.eu/european-union/index_bg.

Публикации на ЕС

Можете да изтеглите или да поръчате безплатни и платени публикации на адрес <https://publications.europa.eu/bg/publications>. Редица безплатни публикации може да бъдат получени от службата Europe Direct или от Вашия местен информационен център (вж. https://europa.eu/european-union/contact_bg).

Право на ЕС и документи по темата

За достъп до правна информация от ЕС, включително цялото право на ЕС от 1952 г. насам на всички официални езици, посетете уебсайта EUR-Lex на адрес <http://eur-lex.europa.eu>.

Свободно достъпни данни от ЕС

Порталът на ЕС за свободно достъпни данни (<http://data.europa.eu/euodp/bg>) предоставя достъп до набори от данни от ЕС. Данните могат да бъдат изтеглени и използвани повторно безплатно, както за търговски, така и за нетърговски цели.

Служба за публикации
на Европейския съюз